O'zingni angla!

HURRIYAT

MUSTAQIL GAZETA

2010-yil 25-avgust, shorshanba • № 34-35 (678) • 1996-yil dekabrdan chiqa boshlagan • e-mail: hurriyat@doda.uz • www.uzhurriyat.uz

КОМРОНЛИК КЎПРИГИ

Остидан катта кемалар ўтишга мўлжаллаб қурилаётган кўприк устунлари ниҳоятда ҳайбатли. Уларнинг сув юзидан чиқиб турган қисми йигирма-йигирма беш метрдан ҳам баланд.

⇨ 2-бет

НИЛНИНГ ТУҲФАСИ

инсон омили туфайли хавф остида

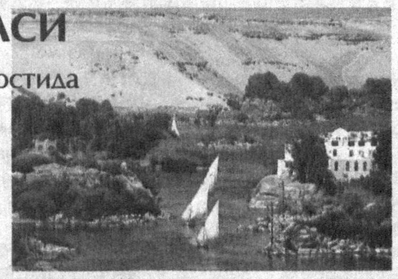

Тирикликнинг жон томири бўлган сувга нисбатан ушбу ҳудуддаги бетартиб муносабат Нилнинг қудратини сусайтирмоқда.

⇨ 5-бет

ФАРЗАНДИМ ДЕБ ЯШАЙДИГАН ЭЛ...

Бола бамисоли кулолнинг қўлидаги лойдир. Ундан энг гўзал санъат асари яратиш ёки уни кўримсиз ҳолга келтириш ота-онанинг ақл-заковатига боғлиқ.

⇨ 12-бет

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

«ЎЗБЕКИСТОН ҚАҲРАМОНИ» УНВОНИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, унинг жаҳон миқёсидаги шон-шуҳратини юксалтириш, ислоҳотларни янада чуқурлаштириш борасида давлат ва халқ олдидаги улкан хизматлари, ишлаб чиқариш соҳасидаги узоқ йиллик фидокорона меҳнати ҳамда ёш авлодни ватанпарварлик ва халқпарварлик руҳида тарбиялашга қўшган катта ҳиссаси учун қуйидагиларга **«Ўзбекистон Қаҳрамони»** унвони берилиб, олий нишон — **«Олтин юлдуз»** медали топширилсин:

Зияев Юсуп Мингкабилович — «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик темир йўл компаниясининг 166-йўл машина станцияси темир йўл қуриш механизми машинисти

Ғопиров Камолиддин — Шаҳрихон туманидаги 53-мактаб интернати директори, Андижон вилояти

Эргашева Патила — Бувайда туманидаги «Патилахон» фермер хўжалиги бошлиғи, Фарғона вилояти

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2010 йил 24 август

Зияев Юсуп Мингкабилович

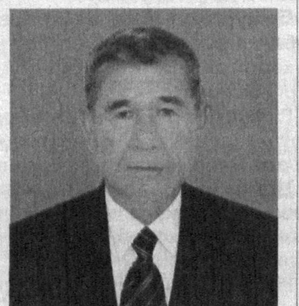

Ғопиров Камолиддин

Эргашева Патила

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 19 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

БУНЁДКОРЛИК

тараққиётга олиб боради

Юртбошимизнинг Наманган вилоятига ҳар сафарги ташрифлари бу гўшанинг янада кўркам қиёфа ва маҳобат касб этишида катта аҳамиятга эга бўлиб келган. 2009 йилнинг 2 июлидаги ташрифлари эса том маънода тарихий аҳамият касб этди. Зеро, айнан ушбу ташриф наманганликлар ҳаётида ўчмас из қолдириб, қўламдор бунёдкорлик учун асос бўлди: «Наманган шаҳрини 2009-2012 йилларда ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмасини ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар Дастури тўғрисида»ги қарорга имзо чекдилар. Ушбу ҳужжатда вилоят марказида амалга оширилаётган ишларнинг умумий ҳажми 164 млрд. сўмга яқин ва 91,2 млн. АҚШ доллари миқдорида белгиланди.

Мазкур Дастурга кўра амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари туфайли бугунги Наманган шаҳри ой сайин кўркам қиёфага кириб бормоқда. Наманганнинг ҳаво дарвозаси, унга олиб борадиган йўл, Айланма йўл, Дўстликшоҳ кўчаси кенгайтирилиб, унинг икки четида сервис шохобчалари қад ростлади. Ҳар бири 540 ўринга мўлжалланган 5 та мактаб биноси, 3 та болалар спорт иншооти, 28 та замонавий уй-жойлар қурилиши ниҳоясига етди. Умуман, вилоят марказининг ҳар бир кўчаси, хиёбонию, мавзеси, истироҳат масканлари тамомила янги кўриниш касб этмоқда.

Бугун Наманганнинг довруғини чин маънода етти иқлимга машҳур қилган боғ — Бобур номли маданият ва истироҳат масканига ташриф буюрган киши ҳайратга тушиши табиий. Боғдаги ҳар бир майдон, ғишту, йўлакчалар напармон гуллар оғушида. Бундай ободлик, гўзаллик юраклардаги Ватан ишқини янада алангалатиши, юртга муҳаббатни кучайтириши табиий.

«Баркамол авлод йили»-даги бу ўзгаришлар, янгиланиш ва ободлик ҳар бир наманганликнинг кўнглига фахр-ифтихор туйғуларини солади ҳамда зиммадаги масъулиятни чандон оширади.

(Давоми 3-бетда.)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЎН ТЎҚҚИЗ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ФАН, ТАЪЛИМ, СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ, МАДАНИЯТ, САНЪАТ, МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ, ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА ИЖТИМОИЙ СОҲАЛАР ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, халқимиз маданияти ва маънавиятини юксалтириш ишига қўшган муносиб ҳиссаси, ёркин истеъдоди ва ижоди, илмий фаолияти, ҳалол хизмати, ёшларни она юртга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат руҳида соғлом ва баркамол этиб тарбиялаш ҳамда жамоат ишларидаги фаол иштироки учун қуйидагилар фахрий унвонлар ва орденлар билан тақдирлансин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ САНЪАТ АРБОБИ»

Муҳаммаджонов Рихсибой — Ўзбекистон кино арбоблари бирлашмаси аъзоси, кинодраматург

Расулов Алишер Турсунбоевич — Республика эстрада-цирк коллежи ўқитувчиси, композитор

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ АРТИСТИ»

Адашев Ражаб Ҳалимович — «Ўзбекфильм» киностудияси актёри

Назарбеков Озодбек Аҳмадович — «Ўзбекнаво» эстрада бирлашмаси хонандаси

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ БАХШИСИ»

Каллиев Тенелбай Генжебаевич — Нукус маданият ва санъат коллежи ўқитувчиси, бахши

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ЎҚИТУВЧИСИ»

Санаев Зиёдулла Файзиевич — Самарқанд вилояти, Нарпай туманидаги 52-умумий ўрта таълим мактаби директори

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ»

Алимов Самандар Чориевич — Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театри опера солисти

Абдуллаева Меҳрижон Кабировна — Наманган вилоят мусиқали драма театри вокал артисти

Аҳмедова Лола Бахтиёровна — «Ўзбекнаво» эстрада бирлашмаси хонандаси

Зиёев Абдунаби Кўчқорович — Бадиий жамоалар ижодий бирлашмаси «Мақом» ансамбли солистларидан

Раҳматов Мехриддин Тожиддинович — Ўзбек миллий академик драма театри актёри

Узоқова Шоҳида Норматовна — Ўзбек давлат драма театри актёри

Умарова Фаридахон Жўраевна — Республика ёш томошабинлар театри актёри

Усмонов Рамиз Бекназарович — Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театри опера солисти

Ҳамроева Нодира Михайловна — Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театри балет артисти

Қўзиев Тоир Асқарович — «Ўзбекнаво» эстрада бирлашмаси «Сато» гуруҳи бадиий раҳбари

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЁШЛАР МУРАББИЙСИ»

Ортиқов Ғайрат Азизович — Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти доценти, рангтасвирчи рассом

Омирзакова Кирмизи Жумамуратовна — Қорақалпоғистон Республикаси, Шуманай туманидаги 2-умумтаълим мактабининг математика ва информатика фани ўқитувчиси

Убайдуллаев Мирза-Улуғбек Абдуллаевич — Андижон олимпия захиралари спорт коллежи директорининг спорт ишлари бўйича ўринбосари

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЖУРНАЛИСТ»

Бузруков Аҳмаджон Аъзамхонович — Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси «Ўзбекистон» телерадиоканали «Ахборот» информацион эшиттиришлар муҳарририяти бўлим мудири

Мамадиев Равшан Абдуманнобович — «Наманган ҳақиқати» газетаси катта мухбири

(Давоми 2-бетда.)

БУ МУҚАДДАС ВАТАНДА АЗИЗДИР ИНСОН

Ижодкорлар рағбатлантирилди

Мамлакат тараққиёти, халқ маънавиятининг юксалишида ўша юрт довруғини достон қиладиган, барчани бунёдкорлик ишига руҳлантирадиган ижодкорларнинг алоҳида ўрни бор. Айтишларича, ҳали ҳеч ким ижод жараёни, унинг туб моҳияти ҳақида тузукроқ фикр айта олмаган. Ижодкор қалби гўзаллиги ва илоҳий истеъдод омухталашувидан бунёд бўлган асарлар кўнгилларга завқ-шавқ улашиши баробарида инсонларда маънавий дидни шакллантириши билан ҳам аҳамиятга моликдир. Шу боисдан ҳам юртимизда ижод аҳлига муҳтарам Юртбошимиз раҳнамолигида юксак эътибор кўрсатиб келинмоқда.

Хусусан, Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги ва Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси, «Тасвирий ойина» ижодий уюшмаси, Ёзувчилар уюшмаси, Миллий телерадиокомпания, «Ўзбеккино» Миллий агентлиги, Бадиий академия, Электрон оммавий ахборот воситалари миллий ассоциацияси ва Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди ҳамкорлигида анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган «Энг улуғ, энг азиз» кўрик-танлови ҳам ижод аҳлига кўрсатилаётган ана шундай эътиборнинг ёркин ифодасидир.

24 август куни Ўзбекистон Миллий матбуот марказида Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 19 йиллигига бағишлаб ўтказилган «Энг улуғ, энг азиз» кўрик-танловининг республика босқичи ғолиблари ва совриндорларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

Тадбирда сўз олган ташкилий қўмита раиси, Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги Бош директори Бобур Алимов танловга тақдим этилган ишларни баҳолаш мезонлари, ғолиблар ва совриндорлар муқобиллик асосида аниқланганини қайд этар экан, жумладан, шундай деди: — Жорий йилда мазкур ижодий беллашувда 2000 га яқин ижодкор 8000 дан зиёд ижодий ишлари билан иштирок этди. Танловда қатнашганларнинг сони бу йил қарийб икки ярим баробарга, тақдим этилган ижодий ишлар сони эса бир ярим баробарга ошгани ҳам танловнинг нуфузи йилдан-йилга юксалиб бораётганидан далолат беради.

Шундан сўнг Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси раиси Шерзод Ғуломов «Энг улуғ, энг азиз» танловининг бу йилги ғолиблари номини эълон қилди.

Ташкилий қўмита томонидан танлов ғолиблари ва рағбатлантирувчи мукофот совриндорлари 5 та номинация:

— ёзувчи ва шоирларнинг бадиий асарлари;

(Давоми 4-бетда.)

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг ўн тўққиз йиллигига бағишлаб ўтказилган "Энг улуғ, энг азиз" республика кўрик-танлови ҒОЛИБЛАРИ

1. Ёзувчи ва шоирларнинг бадиий асарлари бўйича

1-ўрин:

Жуманиёз ЖАББОРОВ, Ўзбекистон халқ шоири — *"Кўнглим китоби" сайланма асарлар тўплами учун*

2-ўрин:

Матназар АБДИЛҲАКИМОВ, Хоразм Маъмун академияси илмий ходими — *"Мангулик жамоли" ва "Илм сарчашмалари" китоблари учун*

3-ўрин:

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ, Қорақалпоғистон Республикаси Ёзувчилар уюшмаси раиси ўринбосари — *"Ўн тўққизинчи довон" достони учун*

(Давоми 4-бетда.)

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

√ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЎН ТЎҚҚИЗ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ФАН, ТАЪЛИМ, СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ, МАДАНИЯТ, САНЪАТ, МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ, ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА ИЖТИМОИЙ СОҲАЛАР ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Бошланиши 1-бетда.)

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ»

Атабоев Давронбек Жуманазарович — Хоразм вилоят қўғирчоқ театри раҳбари

Ботиров Зубайдулла Ворисович — Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театри бош рассоми

Бомуродов Бобур Ҳодиевич (Бобур Бобомурод) — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, шоир

Воҳидов Шуҳрат Хуршидович — Ўзбекистон темир йўллари маданият саройи бадиий раҳбари, хонанда

Мамажонов Анвар Алимжонович— Республика рассомлик коллежи ўқитувчиси, график рассом

Мамадиев Абдинаби — Ўзбекистон Бадиий ижодкорлар уюшмасининг Қашқадарё вилояти бўлими аъзоси, рангтасвирчи рассом

Мўминова Шаҳнозхон — Ўзбекистон Бадиий ижодкорлар уюшмаси аъзоси, чиннисоз-рассом

Раҳматов Султонали Аҳмаджонович — Эркин ижодкор, бастакор

Сафарова Матлуба Тилаволдиевна — Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси «Ўзбекистон» телеканали Маданий-маърифий ва бадиий дам олиш дастурлари бош муҳарририяти катта муҳаррири

Ҳакимжонов Ҳотам Халилович — Марғилон шаҳар маданият уйи бадиий раҳбари, бадиий сўз устаси

Ҳасанов Ҳамидулла — «Ўзбекфильм» киностудияси кинооператори

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХОДИМИ»

Жўраев Ихтиёр Бозорович — Республика шошилинч тез тиббий ёрдам илмий марказининг Навоий филиали анестезиология-реанимация бўлими мудири

Тошбеков Фарҳод Баҳромович — Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги тиббиёт-санитария бирлашмаси бошлиғининг биринчи ўринбосари

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН СПОРТ УСТОЗИ»

Пономарёв Александр Викторович — Сув спорти турлари республика олий спорт маҳорати мактабининг байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича мураббийи

Курбонов Олимжон Исоқович — Республика олимпия захиралари коллежининг юнон-рум кураши бўлими бош мураббийи

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН СПОРТЧИ»

Аҳмедов Баҳодир Йўлдошбоевич — Футзал бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси

Каримова Евгения Сергеевна — Таэквондо бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси

«ФИДОКОРОНА ХИЗМАТЛАРИ УЧУН» ОРДЕНИ БИЛАН

Курбонов Равшанбек Давлатович — Республика ихтисослаштирилган кардиология маркази директори

Меньков Вадим Юрьевич — Байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси

Юсупов Ибрагим — Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театри бош балетмейстери

«МЕҲНАТ ШУҲРАТИ» ОРДЕНИ БИЛАН

Зиёмуҳамедов Садриддин Муҳиддинович — Ўзбекистон кино арбоблари бирлашмаси аъзоси, саҳналаштирувчи-рассом

Муҳамедов Қобилжон Ғафурович — Тошкент кимё-технология институтининг Кўнғирот сода заводи қошидаги махсус сиртқи бўлим декани

Норматов Нодир — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, санъатшунос

Равшанов Мансур Темирович — Сурхондарё вилоят мусиқали драма театри бош режиссёри

Рафиқов Абзал Азимович — Ўзбек давлат драма театри актёри

Ҳасанов Фахриддин Салоҳович— «Ўзбекистон миллий энциклопедияси давлат илмий нашриёти таҳририят мудири

Хўжаёров Бахтиёр — Ўзбекистон Фанлар академияси Самарқанд бўлими раисининг ўринбосари, Минтақавий муаммолар комплекс илмий-тадқиқот институти директори

Шарипов Сайдиолим Акрамович — «Давлат белгиси» давлат илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси бош рассом-дизайнери

Эгамова Зулайҳо Ибрагимовна — Навоий вилояти, Навбаҳор туманидаги 14-мактаб директорининг маънавий ва маърифий ишлар бўйича ўринбосари

Юнусов Ҳамроқул Некбаевич — Қашқадарё вилояти, Касби тумани тиббиёт бирлашмасининг шошилинч тиббий ёрдам бўлими бошлиғи

I ДАРАЖАЛИ «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ОРДЕНИ БИЛАН

Умаров Иброҳимжон Саматович— Фарғона вилоят болалар кўп тармоқли тиббиёт марказининг хирургия бўлими мудири

II ДАРАЖАЛИ «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ОРДЕНИ БИЛАН

Тўрақулова Муқаддамхон Маҳмудовна — Жиззах вилояти, Мирзачўл тумани тиббиёт бирлашмасининг «Ўзбекистон» қишлоқ врачлик пункти умумий амалиёт врачи

Усмонова Муаттар Жалиловна — Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси «Ўзбекистон» телерадиоканали «Болалар ва ўсмирлар» эшиттиришлари бўлими мудири

«ДЎСТЛИК» ОРДЕНИ БИЛАН

Азимов Абдумажид Абдуллаевич — «Моҳият» газетаси бош муҳаррири

Атабоев Азаматжон Шодмонбекович — Ўзбекистон Бадиий ижодкорлар уюшмаси аъзоси, рангтасвирчи рассом

Галахов Олег Викторович — Ўзбекистон академик рус драма театри актёри

Ғуломов Шуҳрат Маннопович — Тошкент давлат техника университетининг кафедра профессори

Зимин Андрей Юрьевич — Бухоро вилояти, Ромитан саноат касб-ҳунар коллежининг ишлаб чиқариш таълими устаси

Мирхолиқов Раҳим-Мурод Тўхтаевич — «Ўқитувчи» нашриёт-матбаа ижодий уйи муҳаррири

Пак Зинаида Владимировна — «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси муқовалаш цехи матбаачиси

Саймов Салим Саймович — Қарши санъат коллежи директори

Солиҳов Улуғбек Шокирович — Тошкент давлат мусиқали комедия (оперетта) театри овоз режиссёри

Юсубов Багбек — Хоразм вилояти, Ҳазорасп туманидаги 1-ихтисослашган мактабнинг математика фани ўқитувчиси

Қосимов Иброҳим Сотволдиевич — Сирдарё вилоят мусиқали драма театри актёри

Мамлакатимизда амалга оширилаётган маънавий-маърифий ва ижтимоий ислоҳотлардаги фаол иштироки, самарали меҳнати, ёш авлодни Ватанга муҳаббат, миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат руҳида тарбиялаш ишига қўшган ҳиссаси учун қуйидагилар мукофотлансин:

«ШУҲРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН

Абдуҳакимова Мўттихон — Республика Маънавият тарғибот марказининг Андижон вилояти Хўжаобод тумани бўлими тарғиботчиси

Акрамов Саидазим Сайдаматович — «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси офсет босма цехи бошлиғи

Арипова Мастура Ҳикматовна — Тошкент кимё-технология институтининг кафедра мудири

Атабоев Зокиржон Жуманазарович — Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси Республика телерадиомарказининг овоз ёзиш режиссёри

Ботиров Шуҳрат Хайруллаевич — Навоий кончилик коллежининг махсус фан ўқитувчиси

Баҳодиров Ғайрат Отахонович — Ўзбекистон Фанлар академияси бош илмий котиб ўринбосари, фундаментал ва амалий дастурлар бўлими бошлиғи

Бекназаров Тошқул Эшонқулович — Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг Жиззах вилояти бўйича мухбири

Бобожонов Абдужаббор Қораевич — Сурхондарё вилояти, Сариосиё туман маданият уйи услубчиси

Бомуротов Карим Атобоевич — Республика Маънавият тарғибот марказининг Бухоро вилояти Шофиркон тумани бўлими тарғиботчиси

Ғафурова Сайёра Акмаловна — Ўзбекистон давлат консерваторияси махсус фортепиано кафедраси доценти

Дадамуҳамедова Шоҳида Мубашировна — Тошкент шаҳар 1-сонли болалар клиник шифохонаси кўз микрохирургияси бўлими мудири

Исомов Баҳодиржон Сирожиддинович — Республика Маънавият тарғибот марказининг Фарғона вилояти Риштон тумани бўлими тарғиботчиси, шоир

Муталов Шуҳрат Азизович — Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси «Ёшлар» телерадиоканали бош телеоператори

Набиева Ирода Абдусаматовна — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири

Нуржанова Ўрозгул Ҳожабоевна — Урганч маиший хизмат касб-ҳунар коллежининг физика фани ўқитувчиси

Олимов Одил — Андижон уй-жой ва коммунал хўжалиги касб-ҳунар коллежининг чизмачилик фани ўқитувчиси

Пиязов Женисбек Буркитович — Ўзбекистон давлат консерваторияси талабаси, хонанда

Полонская Людмила Алексеевна — «Туркистон» — «Молодежь Узбекистана» газеталари мухбири

Пушкарева Ольга Сергеевна — Навоий вилояти «Знамя дружбы» газетаси корректори

Ражабов Илёс Комилжонович — Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи босма цехининг 5-даражали чоп этувчиси

Саримсоқов Эшқўзи Қодирович — Сирдарё вилоят кўзи ожизлар кутубхонаси директори

Сатторова Муборак Бориевна — Термиз санъат коллежининг махсус фан ўқитувчиси

Серафимова Люда — Тошкент шаҳар маданият ва спорт ишлари бош бошқармаси бош мутахассиси

Солиева Ҳури Мелиҳўжаевна — Тошкент вилояти, Ўртачирчиқ туманидаги 16-умумтаълим мактабининг бошланғич синф ўқитувчиси

Сулаймонов Ботиржон Абдушукурович — Тошкент давлат аграр университетининг кафедра мудири

Турсунов Лутфилло Саидмуродович — «Хабар» газетаси масъул котиби

Тўхтаева Кубарро Акрамовна — «Усто» бирлашмасининг Самарқанд вилояти бўлими аъзоси, каштадўз уста

Умурзоқова Раъно Бердалиевна — Наманган вилояти кўп тармоқли тиббиёт марказининг рентген бўлими лаборанти

Ҳикматова Инобат Сайфиевна — Бухоро озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институти қошидаги 1-сонли академик лицейнинг математика фани ўқитувчиси

Шаҳобов Умид Шарифжонович — «Ўзбекнаво» эстрада бирлашмаси хонандаси

Ширинова Гулчеҳра Хайруллаевна — «Соғлом авлод» газетаси катта мухбири

Эргашова Мухтасархон Йўлдошевна — Андижон вилояти, Балиқчи туман тиббиёт бирлашмасининг «Аълам» қишлоқ врачлик пункти мудири

Қўшбоқова Собира Мусурмоновна — Сирдарё вилояти, Мирзаобод туман тиббиёт бирлашмаси тез тиббий ёрдам бўлими навбатчи фельдшери

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2010 йил 24 август

ПУБЛИЦИСТИКА

√ КОМРОНЛИК КЎПРИГИ

Йўл ва кўприк... Ушбу икки оддий калима замирида ҳаётнинг бор мураккабликлари мужассам. Эл-юртнинг гуркираб ўсишида бош омиллардан бири ҳисобланадиган йўллар ва кўприклар равонлиги, текислиги, нақшинкорлиги билан кўнгилларни хушнуд, аксинча, нотекисликлари билан дилларни ҳижил қилади.

Шу боисдан халқ "Йиғитни йўл боқар", "Йўл билмасанг, йўлчига боқ", "Йўл азоби – гўр азоби" каби мақолларни билиб айтган. Равон йўлларнинг моддий, маънавий-маърифий аҳамиятини ўлчов билан ҳисоблашнинг сира иложи йўқ. Фойда маблағи моддиян миллионлар, миллиардлар бўлса, маънавий ютуғи фалак тоқи қадар юксакдир.

Йўлсизлик — йўқсилликнинг ибтидосидир. Хоразм қадимда йўлсизлик ва кўприксизликдан кўп озор чеккан воҳа. Ўша даврда равон йўллар йўқлиги бирён, боз устига ёплар (каналлар) устига қурилган кўприкларнинг деярли бўлмагани бирён. Кўприксизликдан Урганч шаҳри аҳолиси музофот маркази Хивадан, Амударё ортида жойлашган Беруний, Тўрткул шаҳарларидан айро тушиб қолган. Кичик кемаларда дарё ортига, салдовлар ёрдамида Хива музофотининг бошқа ерларига бориб-келинган, холос.

Шу боисдан ҳам қадимда аҳли дониш:

Кўприк бўлса файз бахш этар ҳар икки соҳилга сув,

Бекўприк эл орзулари учар афсус, ҳаволарда, — дея зорланган.

Қадимдан Жайҳун номи билан машҳур Амударё эса минилмаган отдай асов бўлган. Унинг устига наинки кўприк қуриш, ҳатто ён ташлаш, ўпирилиш (дегиш)ларидан сақланмоқ учун не-не мироблар, сув илмининг не-не усталари дамба кўтариш, қочиқуришлар билан банд бўлганлар.

Амударёнинг тўлқинли оқими шу даражада шиддатли бўлганки, неча бор кема ҳалокатлари боис одамлар сувга ғарқ бўлаверган.

Шўролар замонида қишда лой, ёзда тиззагача тупроқ йўлларда юрмоқ машаққатини танамизда туйганмиз, саноат ва қурилиш жабҳасида қолоқлигимиздан ўксинганмиз. Кексалардан эшитганмиз, қисман ўзимиз ҳам гувоҳ бўлганмиз — ўтган асрнинг 60-йилларигача Хоразм вилоятида бирорта ҳам асфальт қопланган кўча бўлмаган.

Билҳақ, Амударё — оқимини ўзгартириб турадиган асов дарё. Шу боисдан ҳам сув илмининг билимдони, шоири замон Муҳаммад Ризо Огаҳий бир ғазалида Амударёга шундай таъриф беради:

Ташлабон конораси тошганда
Жайҳун ғаҳида,
Ўйнашиб бўлмас қолиб
ким тағофул сув ила.

Ниҳоят, Урганч шаҳри барпо қилинганидан икки юз эллик йилдан кейин (1903-1904) Хон Феруз раҳнамолигида Шовот канали устига ёғочдан кўприк қурилган.

Мироби давронлар – Мунис ва Огаҳийларнинг бир умр қилган орзу-ниятлари Амударё устига қурилган кўприкни кўрмоқлик эди. Афсус уларнинг орзулари орзулигача қолиб кетди.

Ҳозирги кўприк қурилган жойда (Урганч ва Беруний шаҳарлари оралиғида) бундан қирқ йиллар муқаддам одамларнинг, от-арава ва машиналарнинг ёзги сув тошқини ҳамда қишки муз устидан кечувларига гувоҳ бўлганмиз. Ўз кўзимиз билан кўрган ўша манзараларни қайд этмоқ ҳийла оғир. У пайтларда Қорақалпоғистонга тегишли барча техника-ю, қишлоқ хўжалигига зарур бўлган ўғит-дорилар, тахта-ёғочлар Урганч темир йўл бекатига келиб тушар ва Амударёдан кечув билан олиб ўтилар, ўз навбатида Беруний ёғ заводининг маҳсулотлари ва бошқа керак анжомлар Хоразмга олиб келинар эди. Бу сермашаққат кечувлар чоғи тошқинда чўккан юкли аравани, қишда муз остига кетган юкли машинани кўриш оддий ҳол эди. Бу офатлар дарёдан кечув онларида содир бўлса, ёз ойларида дарё тошқинидан содир бўладиган ўпирилиш (дегиш)ларнинг ҳам гувоҳи бўлганмиз. Бу шундай улкан офатки, дарё четида гапиришиб турганингизда бирдан қирғоқнинг катта қисми ўпирилиб, дарёнинг уюрига қоришиб кетади. Ўпирилган жойдан фақат чанг-тўзон қолади.

Ана шундай ўжар, конора (қирғоқ)ларига бетиним ҳамла қилишдан тўхтамайдиган, Амударёнинг устига кўприк қуриш осон иш эмас. Бироқ бугун ўзбек кўприксозлари бу сермашаққат ишни ҳам бемалол уддаламоқдалар.

Мустақиллик қўлга киритилгач, айниқса, кейинги 10-15 йилда бу борада улкан қадамлар қўйилди. Бугунги кунда вилоятдаги автомобиль йўлларининг умумий узунлиги қарийб 2500 километрни ташкил этади. Уларни кенгайтириш ва таъмирлаш ишлари жадал давом эттирилмоқда.

Юртбошимиз ташаббуси билан бундан олти йил муқаддам "XXI асрнинг дастлабки муаззам мўъжизаси" дея таърифланган Ҳазораспдаги Амударё узра барпо этилган узунлиги 681 метрли Тошсоқа темир йўл ва автойўл кўприги қуриб битказилган эди. Бу кўприк фойдаланишга топширилгандан сўнг, Учқудуқ — Нукус темир йўлининг вилоят маркази билан боғловчи йигирма тўрт километрлик Мискин — Ҳазорасп шохобчаси ишлай бошлади. Жами 27,1 миллиард сўм маблағ эвазига бунёд этилган бу иншоот бир кеча-кундузда ҳар икки томонга 14 поезд ва мингдан ортиқ автомобилни ўтказиш имкониятига эгадир. Бунинг натижаси боис Урганч — Тошкент йўналишидаги поездларнинг йўлда юриш вақти 5-6 соатга, босиб ўтадиган масофаси эса 300 километрга қисқарди. "Тараққиёт дарвозаси" деб аталмиш бу серқатнов кўприкни бунёд этишда астойдил хизмат қилган, эл эътиборига сазовор бўлган жамоаларнинг ишчи-хизматчилари ушбу кўприк ила ҳар қанча фахрлансалар, арзийди.

Тахиатош ГЭСи ва Туямўйин сув омбори тўғонини ҳисобга олмаганда Амударё устига тўртта кўприк қурилган. Булар Термиз — Ҳайратон, Чоржўй кўприклари собиқ иттифоқ даврида, Хўжайли — Нукус, Тошсоқа кўприклари эса мустақиллик йилларида бунёд этилди. Айни чоғда Урганч — Беруний йўналишида қатновчи автомобиллар учун яна бир улкан кўприк бунёд этилмоқдаки, бу Амударёнинг икки қирғоғини бир-бирига боғлайдиган кўприкларнинг бешинчиси бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 20 декабрдаги "2007-2010 йилларда умумий фойдаланиладиган автомобиль йўллари қурилишини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори билан "Урганч – Беруний" автомобиль кўприги қурилиши 2008 йилда бошланган эди.

Остидан катта кемалар ўтишга мўлжаллаб қурилаётган кўприк устунлари ниҳоятда ҳайбатли. Уларнинг сув юзидан чиқиб турган қисми йигирма-йигирма беш метрдан ҳам баланд. Кўприкда автомобиллар қатнови қисми икки қаторли, пиёда йўловчилар учун бир томонли йўлак қуриш кўзда тутилган. Салобат ила қад кўтараётган иншоотнинг бир тарафида Урганч шаҳри кундан-кун чирой очиб бормоқда. Кўприкнинг иккинчи тарафида улуғ бобомиз номи билан аталувчи, истиқлол йиллари кўркамлашган Беруний шаҳри ястаниб ётибди.

Келаси йили фойдаланишга топширилиши кутилаётган, кунига ўн мингдан ортиқ машинани ўтказиш қувватига эга бўладиган кўприкни кўриб, ҳар қандай ўзбек фарзандининг юраги тўлқинланиб, қалби миннатдорлик ҳисси билан тўлиб-тошади. Негаки, икки элнинг асрий орзулари бўлмиш бу кўприк автоуловлар ўтадиган оддий иншоот эмас, азал-азалдан қиз бериб, қиз олган, бир бурда нонни бўлиб еган, Хоразм ва Қорақалпоқ элини яхлит бир маъвога айлантирадиган маънавий кўприк ҳамдир. Хива, "Ичон қалъа" ҳамда Беруний бобомиз таваллуд топган Кот, Гулдурсун, Ақчакўл, Тупроққалъа, Аёзқалъа, Ёнбошқалъа ва бошқа қалъалар кенг, равон йўллар орқали бир-бирига янада яқин бўлади.

Асов Амударё узра қад кўтараётган бу янги кўприк икки соҳил аҳлига борди-келдигина эмас, балки ижтимоий, иқтисодий ҳаётида рўй беражак катта эврилишлар учун ҳам замин яратади. Ҳудудлар ўртасида ҳамкорлик ривож топади, қўшма корхоналар, завод, фабрикалар, уй-жойлар қурилади, боғ-роғлар барпо этилади. Халқаро туризм ривожига улкан замин яратилади.

Шу боисдан ҳам 2011 йилда фойдаланишга топшириладиган бу маҳобатли иншоотни эзгу ниятлар — комронлик кўприги, комронлик робитаси дея атагим келади.

Юртбошимиз шу йилнинг май ойида Фарғона вилоятига қилган ташрифлари чоғида равон магистраль йўллар ва улар устига қуриладиган кўприклар борасида батафсил тўхталдилар. Кўприклар тагидан ўтиш жойида йўлларнинг тораймаслиги лозимлигини алоҳида уқтирдилар. Оврупа шаҳарларидаги катта йўллар, дарёлар устига қурилган кўприкларнинг номланишлари ва бизда автоуловларнинг кўпайиб бориши натижасида улар устида бунёд этилажак кўприкларнинг мармарлар билан безалиши, бошқа нақшлар ила йўлларга кўрк бағишлаш даркор эканини қайта-қайта таъкидладилар. Мустақил юртимиздаги улкан ўзгаришларни кузатар эканман, дилимда ушбу сўзлар қанотланди:

Ўн тўққиз ёшида ғўч йигит мардон,*
Қурмоққа қодирдир йўллар, кўприклар.
Мустақил юрт ёшин бўйловчи комрон,
Унга ҳамқадамдир йиллар, кўприклар.

Тарихни яратар одамлар кўпроқ,
Битар аҳли қалам, аҳли муаррих.
Амударёдаги бу улкан кўприк –
Абад буюк маснад, улуғвор тарих!

Комил АВАЗ

*Хоразм шевасидаги "ғўч" сўзи адабий тилда "паҳлавон", "бақувват" маъноларини англатади (таҳририят).

БУНЁДКОРЛИК
тараққиётга олиб боради

(Бошланиши 1-бетда.)

«НАФОСАТ»НИНГ ТАШАББУСИ

— Мустақиллик бизга ҳамма жабҳада эркинлик берди, — дейди Наманган шаҳрида ташкил топган «Нафосат» гул ишқибозлари ташаббускорлар гуруҳи раҳбари Дилбархон Содиқова. — Кўп йиллардан буён қизиқиши, интилиши бир бўлган инсонлар бирлашиб, гулсеварлар клубини ташкил этишга жазм қилдик. Ҳозир сафимизда 15 нафар фаол ташаббускор бор. Улар кейинги йилларда оддий томошабин эмас, балки гул байрамининг ҳақиқий иштирокчиларига айландилар. Боғимизга келганларни янги гул навлари, уларнинг номи, тарихи билан таништираяпмиз.

50 йилдан бери давом этаётган бу тадбирнинг ташкилотчи ва ижрочиларини аниқладик. Уларнинг мақсадлари моҳиятини тушуниб етдик. Фарзандлари ва шогирдлари билан танишдик. Атиргул, гулирайҳон, гулисафсар сингари бизнинг минтақага илк бор келтирилган гуллар тарихини ўргандик.

60 йилларнинг бошида Наманган шаҳри раҳбарлари ташаббуси билан бу ерда Марказий Осиёда илк бор гул кўргазмаси ўтказилган экан. Анвойи гуллар, кўчатлар Ботуми, Сухуми, Қримдан олиб келинган. Шаҳримизга субтропик ўсимликлар — липа, каштан, сарв, чинорларнинг ажойиб турлари экилди.

Боғ ҳосилоти Абдуқаҳҳор ака Жалилов «Хизмат кўрсатган агроном» унвонига сазовор бўлди. Шаҳримизнинг кейинги оқсоқолларининг ишчанлик қобилияти туфайли шаҳар кўчаларида, бекатларда, сой соҳилларида, чойхоналар тегараси, йўлкалар, туман марказлари, дала шийпонлари гулга бурканди. Бир дарё ўзанидан юзлаб маҳаллалар, боғроғлар, қиру яйловлар сув ичгани каби бир одамнинг хайрли ишлари, фидойилигидан ҳам шаҳар истиқболида, одамлар турмушида юксалишлар рўй бериши мумкин экан.

Наманган гулчилигига меъморий андозаларни олиб кирган ўймакор-рассом Л.Лопатинская бўлди. У табиат неъматидан табиий шакллар қидирди. Ўтин бўлгувчи дарахт танасидан жозибадор санъат намуналарини яратди.

Асли доғистонлик Семён Фаражев урушда қатнашиб, соғлиги ёмонлашгач, юрак операциясини ўтказади. Даволовчи врач Н.Кисилева «гулчилик билан шуғуллансангиз омон қоласиз» дейди. Наманганда яшаб қолган С.Фаражев гулчилик мактабини яратган устозга айланади. Омади чопиб лотереяга машина ютади. Автомашинадан воз кечиб, пулини олган гулчи Узоқ Шарқнинг Еман шаҳридан Токсиния номли янги гул навини олиб келади. Шунингдек, лоланинг янги навини яратади. Бу гулга ишқибоз бўлган голландиялик фермер Лифербер Икко билан у умрининг охиригача хат ёзишиб турди.

Наманган гулчилик мактабининг фаолларидан бири Салима Парпиевадир. У 1967 йили оғир дардга чалинади. Озиб, ҳассага таяниб қолади. Ҳовлисидаги гуллар олдига келса енгил тортаверади. Шу боис шаҳримизнинг Самарқанд кўчасидаги гулхонада маошсиз ишлай бошлайди. 14 йил дард чеккан аёл олти ойда брафилуин (тириктуғар) касаллигидан фориғ бўлади.

Биз ташаббускорлар уч йилдан бери устозларни хотирлаб «Атиргул — гуллар маликаси» кўргазмали тадбирини уюштираяпмиз. 48-гул байрамида жонли гуллардан давлатимиз герби тасвирини, 49-гул байрамида эса ҳумо қуши тасвирини намойиш қилдик. Голиб сифатида қимматбаҳо совғаларни қўлга киритдик ва уларни 26-Меҳрибонлик уйи болажонларига тортиқ этдик.

Бу йилги тайёрғарлигимиз янада яхши. Шу куни ишқибозларимиз мен юқорида тилга олган гулчилик фидойилари номидан бир тупдан магнолия гул дарахти ўтказадилар. Негаки 50-гул байрами бу — ҳар бир ҳамшаҳримизнинг байрамидир. Бу байрамни ҳавас қилса арзигудек ўтказишимиз, ўзимиз яшаб турган уй ва ҳовлини, ишхонамизни, кўча ва ариқлар атрофини тоза тутишимиз зарур. Гулдан шундай шакллар ясаймизки, Марғилон атласчилари, Бухоро зардўзлари, Хива гиламчилари гулимиздан андоза олишсин!

Дилбар опа кўнглидагини тўлиб-тошиб ҳикоя қилди. Бугун-эрта ўтадиган 50-гул байрами унинг иштирокчилари хотирасида бир умр сақланиши аниқ.

ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚ ЎРТАСИДА ТАФОВУТ БЎЛМАЙДИ

Норин туманига келган киши табиатнинг икки сеҳрли «кокили» Норин ва Қорадарёга кўзи тушади. Истиқлолнинг 19 йиллигини туман аҳолиси барча соҳаларда ижобий натижалар билан қарши олмоқда. Саноат ишлаб чиқариши 116, халқ истеъмоли моллари тайёрлаш 109,3, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш 102,9 фоизга ўсди. Туманда йил давомида 12,8 млрд. сўмлик қурилиш, 26,3 млрд. сўмлик чакана савдо, 8,3 млрд. сўмлик пулли хизмат кўрсатилди. Пиллакорлар 266,9 тонна «кумуш тола», ғаллакорлар эса 23 минг тоннадан зиёд буғдой етиштириб, шартномавий режани ортиғи билан бажардилар.

"Норинкапа" қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудидаги корхонада ўнлаб маҳаллий ёшлар «AQUA» маҳсулотларини ишлаб чиқариш билан банд.

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 14 августдаги қарори ижросини таъминлаш мақсадида Чуст туманидаги «Барион» МЖЧ ҳудудининг 0,84 гектар ер майдони «Сайл Текстиль» МЧЖга ажратиб берилди. Ҳозирда 106 минг АҚШ долларилик асосий ишлаб чиқариш воситалари келтирилди. Яна 200 минг АҚШ доллари қийматидаги замонавий технологик жиҳозларни олиб келиш кўзда тутилган. Бу ерда 300 та янги ишчи ўрни яратилмоқда. Жорий йилнинг ўтган биринчи ярмида МЧЖ томонидан 1800 минг АҚШ долларлари миқдорида маҳсулот экспорт қилинди.

«Барион» МЧЖ ҳудудида LCD ва CRT телевизорлари ҳамда антенналари ишлаб чиқаришга мўлжалланган «Барион Элтекс Инвест» МЧЖ ташкил этилди. Лойиҳа тўла амалга оширилгач, бу ерда қўшимча 50 та янги иш ўрни яратилади, йилига 10 минг дона телевизор ишлаб чиқарилади.

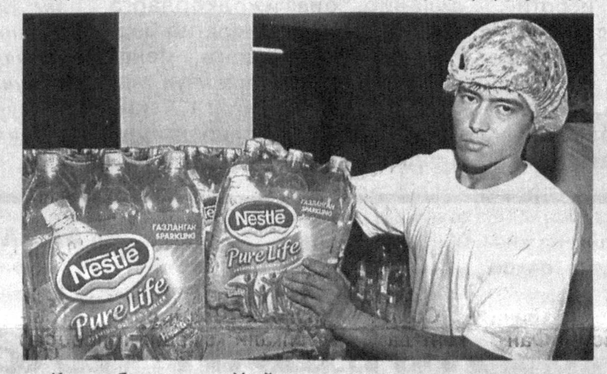

Кичик бизнеснинг Учқўрғон тумани иқтисодиётидаги ўрни ва аҳамияти салмоқли эканини қуйидаги рақамлар исботлаб турибди: қурилиш-пудрат ишларининг 91, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг 99, транспорт ва алоқа хизматининг қарийб 70 фоизи кичик бизнес субъектлари ҳиссасига тўғри келади.

Наманган туманидаги «Наманган тола текстил» масъулияти чекланган жамияти томонидан йилига 4000 тонна ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш қувватига эга корхона ишга туширилди. Шунингдек, «Малика холис сервис», «МРТ текстил», «Тошбулоқ текс», «Замин Туркистон», «Наманган вино» каби корхоналарнинг ишлаб чиқариш қуввати юксалиб бормоқда. Туманда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари 2200 га етди. Жорий йилнинг ўтган даврида 157 та хўжалик юритувчи субъектлар рўйхатга олинди.

Бу йил Уйчи тумани ташкил топганига 75 йил тўлди. Шоир Зиёвиддин Мансуров шундай дейди:

— Туманимизнинг номи асли Уйчимас, Ўйчидир. Бу заминда эл-юрт ташвишини ўйлайдиган инсонлар яшайдилар, ишлайдилар. Дарҳақиқат, уйчиликлар мустақиллигимизнинг 19 йиллигини ёруғ юз билан қарши олмоқдалар. Аграр туманда пиллакор ва ғаллакорлар мавсумни муваффақиятли якунлашди. Бугун 7089 гектар майдондаги ғўзалар шиғил кўсак олиб, пиша бошлади. Буни «Ғайрат саховати» фермер хўжалиги даласи мисолида ҳам кўриш мумкин. Унинг етакчиси Исломжон Аҳмаджонов даладеҳқончилик ишлари билан бир қаторда 2,6 минг товуқ боқмоқда. Лимонарий қурган, шийпонига табиий газ келтирмоқда.

Қўриқ туман ҳисобланган Мингбулоқнинг меҳригиёси бошқача. Олтинкўл қишлоғи ва Жомашўй шаҳарчаси ўртасида намунали лойиҳалар асосида 23 та замонавий лойиҳадаги уй-жой қурилишига киришилган. Йилдан-йилга янги иш ўринлари кўпайтирилмоқда. Жорий йилнинг биринчи ярмида 2876 та қўшимча иш ўринлари яратилди. Биргина касаначилик ҳисобига иш билан таъминланганлар 363 кишига етди. Кичик бизнесни ривожлантиришга 2 млрд. 965 млн. сўм кредит маблағлари ажратилди.

«Баркамол авлод йили» Давлат дастурининг муваффақияти олис қишлоқ жойларида ҳам ўз мевасини бераётир. Меҳнатобод қишлоғилик Дилафрўз Жўраева Берлин шаҳрида қишлоқ хўжалик фанлари доктори илмий даражасини муваффақиятли ёқлади. Синглиси Дилсўз эса Лейпцигда бизнесни бошқариш бўйича магистрлик дипломини олиб келди.

Қишлоқ мулкдорлари ҳақида гап кетганда, Янгиқўрғонда Қодиржон Неъматов, Исматулла Муҳиддинов, Саидолим Султонов, Иномжон Каримов сингари ўнлаб инсонлар тилга олинади. Уларнинг озиқ-овқат мўл-кўлчилиги йўлидаги саъй-ҳаракатлари мақтовга лойиқ. Улар томонидан жорий йилда етиштириладиган картошка, сабзавот, полиз, мева, узум, гўшт ва сутнинг ўзи 235 минг 200 тоннани ташкил этади. Бу рақамга ғалла миқдори ҳам қўшилса, борми?..

Чортоқда 60 йил бурун иш бошлаган биттагина санаторий бугун бештага етди. Қолаверса, туман аҳли ҳар йили 110 минг тоннадан зиёд ноз-неъмат етиштирадики, бунча маҳсулот поездга ортилса, 2000 вагондан ортиб қолади. Туманда йил бошидан буён 2250 дан ортиқ янги иш ўринлари яратилди.

Она диёримиз аҳли қатори тўрақўрғонликлар ҳам бунёдкорлик ишларини жадал олиб бормоқдалар. Жумладан, 2010 йил инвестиция дастуридан ўрин олган намунавий лойиҳалар асосида 50 та турар-жой бинолари жадал тикланмоқда. Бажарилган қурилиш-монтаж ишларининг миқдори 1 млрд. 883 млн. сўмдан иборат. Умуман, жорий йилнинг 6 ойи мобайнида қурилиш соҳасининг кўрсаткичлари 30,5 фоизга ошди. Шоҳидон ғишт заводи тўла қувват билан ишлаяпти. «Оқтош қурилиш хомашё» масъулияти чекланган жамияти ташкилотчилари хорижий компания билан шартнома тузиб, 48 минг 800 евро баҳосидаги тош майдалагич ускунасини келтирди. Бу ускуна ёрдамида соатига 60 тонна тошни майдалаб, қумни ювадиган тайёр қурилиш хом ашёсига айлантириш мумкин.

Хулоса ўрнида таъкидлаш ўринлики, вилоятнинг ҳар бир туман, шаҳар ва қишлоғида яқинлашиб қолган энг улуғ, энг азиз байрамни муносиб кутиб олиш учун оммавий, ташкилий ишлар аниқ режа асосида ташкил этилмоқда.

Раҳимжон ИРИСОВ,
Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси Наманган вилояти бўлими раиси

БАЙРАМНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛИШ УЧУН

Мустақиллик байрамининг 19 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мамлакатимизнинг барча ҳудудларида катта тайёргарлик ишлари кетаётган шу кунларда Чимбой туманида ҳам ибратли янгиликлар юз бермоқда. Жумладан, «Лакэкстрат» қўшма корхонаси ва «Чимбой қумбаз» МЧЖда йилига 1,5 миллион дона, «Ўтов» МЧЖда эса йилига 2 миллион дона ғишт ишлаб чиқарувчи янги цехлар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Қирқ нафардан зиёд фуқаро иш ўрнига эга бўлди.

Ғойиб ЁҚУБОВ,
«Hurriyat» мухбири

БАХМАЛ ЖАМОЛИ

Бахмал туманида битта фарзанд туғилган оилада 20 туп терак ўтқазиш одат тусига кирган. Шундан бўлса керак, кейинги йилларда ҳудудда нафақат терак, балки мевали ва манзарали дарахтлар ҳам кўкка бўй чўзмоқда. Хиёбонлар, боғлар барпо этилаяпти. Бахмалликлар мустақиллигимизнинг 19 йиллиги олдидан туман ҳудудини янада кўркам ва тароватли қилдилар. Айниқса, бу ишга кенг жамоатчиликнинг бош қўшгани хайрли бўлди. Ҳашар йўли билан Новқа ота, Ўсмат ота, Боғимозор ота зиёратгоҳлари кўркамлаштирилди, осориатиқалар таъмирланди.

— Боғ яратиш, дарахт экиш бизга ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган, — дейди «Сангзор» хўжалигида умргузаронлик қилаётган Жуман ҳожи Нуримов. — Биз тадбиркорлик билан дарёнинг сувини лалми ерга чиқаришга эришдик. Шундан сўнг бу ерларда ёнғоқзор, теракзор, олмазорларни барпо этдик. Бугунга келиб, мева ўзимиздан чиқаяпти, ёғоч етиштираяпмиз.

Туманнинг биргина Ўсмат педагогика касб-ҳунар коллежи жамоаси «Баркамол авлод боғи»ни барпо этиб, унга 1650 туп терак, 500 туп мевали, 150 туп арча кўчатларини ўтказди.

Пардабой ТОЖИБОЕВ,
«Hurriyat» мухбири

ЯНГИ ИШ ЎРИНЛАРИ КЎПАЙМОҚДА

Кармана туманида кичик бизнес, хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасининг ривожланиши натижасида янги иш ўринлари ҳажми жорий йилда қариб икки бараварга ошди. Хусусан, тумандаги «Турсунбой Мансур» МЧЖ Маликработ қўрғонидаги қурилиши тугалланмай қолган бинода 3 қаватли мухташам меҳмонхонани ишга тушириши натижасида 50 нафар ёш иш билан таъминланди. Бунинг эвазига туманда меҳмонхона хизмати кўрсатиш ҳажми жорий йилнинг ўзида 150 млн. сўмга ошишига эришилди. Қувонарлиси, бу меҳмонхона Навоий эркин иқтисодий индустриал зонасининг ёнида жойлашган. Албатта, бундай қулайликлар хорижлик меҳмонлар учун ҳам манзур бўлади.

Бундан ташқари, дастурда белгиланган супермаркетлар қурилиши бўйича Тошкент кўчасида 1 млрд. 300 млн. сўм маблағ ҳисобига 2 қаватли «Гули» савдо маркази ўз фаолиятини бошлади. Мазкур мажмуада ҳам 33 та янги иш ўрни яратилгани эътиборга молик.

Ўткир ЎСАРОВ,
«Hurriyat» мухбири

САМАРҚАНД УЗРА ЯНА БИР ХУШХАБАР

Бугунги кунда юртимиздаги вилоят марказлари ва бошқа шаҳарлардаги бинолар қайтадан қурилиб, ўзгача қиёфа касб этмоқда. Буни навқирон шаҳар — Самарқанд мисолида ҳам кўриш мумкин. Ўтган йили бошланган бунёдкорлик, ободонлаштириш ишларидан қадим Самарқанд таниб бўлмас даражада ўзгарди. Шаҳардаги янги барпо этилаётган турар жой ва ташкилотлар бинолари шаҳар ҳуснига-ҳусн қўшмоқда.

Ўтган йили Самарқанд шаҳрининг Ибн Сино, Бўстонсарой, Регистон, Шоҳизинда кўчалари ҳамда Университет хиёбонида кенг қамровли реконструкция-таъмирлаш ишлари амалга оширилиб, кўча ва хиёбонлар ўзгача қиёфага кирди. Бу кўчалардаги қурилиш-таъмирлаш ишлари тугалланганидан сўнг, уларга 148 дона замонавий светофор ҳамда 84 дона ҳудди шундай пиёдалар светафорлари ўрнатилди. Бундан ташқари, яна 11 дона транспорт светофорининг қўшимча секцияси, 186 дона ёруғлик диодли йўл белгилари йўл ҳаракати хавфсизлигини яхшилаш, ҳайдовчилар ва пиёдалар ҳаракатини мувофиқлаштириш мақсадида ўрнатилган эди. Шаҳарда йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш, аҳоли қатновида қулайликлар яратиш мақсадида Ибн Сино — Афросиёб, Ибн Сино — Бўстонсарой — Рудакий кўчалари кесишган чорраҳаларга светофорлар учун 4 дона махсус аркалар ўрнатилди.

Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида ҳам Самарқанддаги Беруний — Рудакий, Беруний — Спитамен-шоҳ — М.Улуғбек ва М.Улуғбек — Бўстонсарой кўчаларига ҳам ушбу турдаги 9 дона арка ўрнатилиб, уларнинг ҳар бири «йўналишлар кўрсаткичи» йўл белгилари билан жиҳозланди.

Биргина Мирзо Улуғбек ва Беруний кўчаларига бугунги кунгача 128 дона ёруғлик диодли транспорт светофори, 66 дона ёруғлик диодли пиёдалар светофори ўрнатилган. Бу светофорлар хизмат муддатининг 7-10 йил таъмирсиз ишлаши, акс таъсирининг йўқолиши, энг муҳими, электр қувватини авваллги светофорлардан беш баробар кам сарфлаши билан аҳамиятлидир. Вилоят ИИБ ЙҲХБ томонидан танлов асосида кўчаларга ўрнатилган бу светофорлар ўзимизда — Самарқанддаги «Прогресс-С» хусусий корхонасида ишлаб чиқарилган. Бу светофорлар юртимизда биринчи марта Самарқанд кўчаларида ишга туширилди.

Убайдулла ХЎЖАНИЁЗОВ,
«Hurriyat» мухбири,
Илҳом ЖЎРАЕВ,
журналист

МИНБАР

ЭЛ ФАРОВОНЛИГИ ЙЎЛИДА

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузасида 2009-2012 йилларга мўлжалланган Инқирозга қарши чоралар дастури, унда кўзда тутилган ижтимоий-иқтисодий соҳанинг изчил ривожланиши, мамлакатда барқарорликни таъминлаш бўйича комплекс чора-тадбирларни амалга ошириш масалаларига алоҳида эътибор бериш зарурлигини таъкидлаганди.

Бугун ижтимоий-иқтисодий соҳани янада ривожлантириш, халқимиз турмуш даражасини яхшилаш учун ҳар биримиздан астойдил меҳнат қилиш талаб этилади. Шу боис, бизнинг туманимизда ҳам қатъий режа асосида бир қанча ишлар амалга оширяпти. Жойларда фуқаролар билан учрашувлар, давра суҳбатлари ташкил қилиниб, уларга мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотларнинг мазмунмоҳияти ҳақида тушунчалар бериляпти. Уюштирилаётган ана шундай тадбирларда чекка қишлоқларда яшайдиган фуқароларнинг ҳам ҳуқуқий билимлари кундан-кунга ўсиб бораётганини илғаб олиш қийин эмас. Масалан, тумандаги Далмун, Самончуқ, Қароли қишлоқ фуқаролар йиғинида ўтказилган учрашувларда газ, электр таъминотидаги узилишлар, ичимлик суви ва ёшларни иш билан таъминлаш масалалари дадил ўртага ташланди. Албатта, биз, туман мутасаддилари уларни ўрганиб чиқиб, муаммоларни жойида ҳал қилиб бораяпмиз.

Бу каби тадбирлар ўз самарасини бермай қолмаяпти. Масалан, жорий йилнинг биринчи чорагида туман иқтисодиётида ижобий натижаларга эришилди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,9 фоизга ўсди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари 7,5, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш 20,2, чакана савдо айланмаси 12,2, пуллик хизматлар 8,2, экспорт ҳажми 3,3 фоизни ташкил қилди.

Саноатчиларимиз жорий йил бошидан ҳозиргача 400,3 минг АҚШ доллари қийматидаги тайёр маҳсулотларни хорижга экспорт қилишди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан икки баравар кўп демакдир.

Шунингдек, "2009-2012 йилларда саноатни ривожлантириш ва ишлаб чиқаришни модернизация қилиш дастури" ижросини таъминлаш мақсадида ҳам бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. "Евроснар" Ўзбекистон — Америка қўшма корхонаси ишлаб чиқаришни кенгайтириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, қўшимча иш ўринларини яратиш мақсадида 260 миллион сўм маблағ сарфлаб, суткасига 20 тонна ўсимлик ёғини қадоқлайдиган замонавий ускуналарни олиб келди. Келгусида ушбу лойиҳа ҳисобидан йиллик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва сотиш ҳажми 5 миллиард сўмга кўпаяди.

Туманда аҳоли турмуш даражасини юксалтиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, Самончуқ, Пўлоти қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида жами 65 та намунали уй-жойлар қуриш ишлари бошлаб юборилди. Қурилиш-монтаж ишларини "Самончуқ равнақи", "Жондорқурилишимкон" фирмалари амалга оширишаяпти. Ҳозиргача ушбу объектларда қарийб 1 миллиард сўмлик иш бажарилди. Замон талаблари асосида қурилаётган уй-жойларга юртдошларимиз Мустақиллигимизнинг 19 йиллиги арафасида кўчиб ўтишади.

Туманимизнинг чекка қишлоқларига 1,2 километрлик газ, 0,5 километрлик сув қувурлари тортилиб, фойдаланишга топширилди. Эътиборлиси, шу вақт мобайнида иқтисодиётнинг барча соҳаларида 1426 та янги иш ўринлари яратилди.

Яна бир жиҳат. Аҳолини сабзавот, полиз ва бошқа дала маҳсулотлари билан таъминлаш борасида ҳам режали дастурлар тузилган. Шу мақсадда, бугун туман аҳолиси 920 гектар, фермер хўжаликларимиз эса 110 гектар майдонда пиёз ва Голландиянинг серҳосил картошка навларини етиштиришаяпти. Булар ҳам тумандошларимиз дастурхонининг тўкин бўлишида муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Ҳа, мустақиллик нафақат иқтисодий юксалиш имконини берди, балки одамларимиз онгу тафакурида ҳам катта ўзгаришлар ясади. Ана шундай буюк эврилишлар эшигини очган истиқлол байрамининг 19 йиллигини жондорликлар ҳам муносиб кутиб олишмоқда.

Карим РАҲИМОВ,
Жондор тумани ҳокими,
Олий Мажлис Сенати аъзоси

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг ўн тўққиз йиллигига бағишлаб ўтказилган "Энг улуғ, энг азиз" республика кўрик-танлови ҒОЛИБЛАРИ

(Бошланиши 1-бетда.)

Рағбатлантирувчи мукофот

1. **Нилуфар Умарова** — Қашқадарё вилояти Қарши педагогика коллежининг ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси
2. **Малик Эгамов** — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси

2. Босма ОАВ ходимларининг журналистик ишлари бўйича

1-ўрин:

Ҳусниддин Бердиев, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг Маҳаллий ахборот таҳририяти бош муҳаррири ўринбосари — *Ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий мавзулардаги туркум мақолалари учун*

2-ўрин:

Жуманазар Меликулов, Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси аъзоси — *Маънавий-маърифий мавзудаги мақолалари учун*

3-ўрин:

Ҳусан Темиров, "Қишлоқ ҳаёти" газетасининг Қашқадарё вилояти бўйича мухбири — *Вилоятдаги иқтисодий ислоҳотларга ҳамда қишлоқларда намунавий лойиҳалар асосида замонавий уй-жойлар қурилишига бағишланган материаллари учун*

Рағбатлантирувчи мукофот

1. **Рисликхон Мажнунова** — "Наманган ҳақиқати" газетасининг бўлими мудири
2. **Хуршидбек Рўзиев** — Тошкент вилояти Ички ишлар бошқармаси матбуот бўлими инспектори

3. Телевидение ва радио ижодкорларининг материаллари бўйича

1-ўрин:

Маъруф Ҳасанов, ЎзМТРК "Ўзбекистон" телерадиоканали Маданий-маърифий ва бадиий дам олиш дастурлари бош муҳарририяти режиссёр-оператори — *"Белбоғ" фильми ҳамда "Заргар" ва "Кулол" кўрсатувлари учун*

2-ўрин:

"Самарқанд-СТВ" телевизион ижодий уюшмаси — *"Бу — менинг шаҳрим" туркумидаги ижтимоий телероликлари учун*

3-ўрин:

Қаҳрамон Раззоқов, "Ёшлар" телерадиоканали ЁАЖ режиссёри — *"Тошкент – 2200" ва "Баркамоллик сари" телероликлари учун*

Рағбатлантирувчи мукофот

1. **"Келажак овози" ёшлар телестудияси** — Лойиҳа раҳбари — Бахтиёр Тўрахонов
2. **Шаҳноза Маҳмудова** — Навоий вилояти телерадиокомпаниясининг масъул муҳаррири

4. Тасвирий санъат асарлари бўйича

1-ўрин:

Бахтиёр Санаев, "Тасвирий ойина" ижодий уюшмасининг Самарқанд вилояти Каттақўрғон тумани бўлими раиси — *Мустақиллик йилларида ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий соҳаларда эришилган ютуқлар тасвирланган ва Баркамол авлод йилига бағишланган ижодий ишлари учун*

2-ўрин:

Альберт Ахмедшин, рассом — *"Ўзбекистон — менинг Ватаним" туркумидаги тасвирий санъат асарлари учун*

3-ўрин:

Ерик Кулманов, Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти талабаси — *"Осойишта Ватаним", "Она Тошкентим", "Наврўз келди", "Олтин куз" тасвирий санъат асарлари учун*

Рағбатлантирувчи мукофот

1. **Екатерина Иванова** — Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти магистранти, Ўзбекистон Бадиий академияси қошидаги Ёш ижодкорлар бирлашмаси аъзоси
2. **Темур Мамадаминов** — Тошкент архитектура-қурилиш институти талабаси, ёш фотосуратчи

5. Кино санъати асарлари бўйича

1-ўрин:

Ҳилол Насимов, "Ватан" киностудияси директори — *"Таҳдид" бадиий фильмидаги режиссёрлик иши учун*

2-ўрин:

Дилноза Кубаева, Ўзбек Миллий академик драма театри актёри — *"Муҳаббатим – қисматим" ва "Ҳижрон" фильмларидаги роллари учун*

3 – ўрин:

Ҳожимурод Валиев, Ўзбекистон Республикаси илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудияси режиссёри — *«Маънавий тикланиш ва юксалиш йўлида" ҳужжатли фильми учун*

Рағбатлантирувчи мукофот

1. **Султонмурод Мирзаахмедов** — «Ўзбекфильм" киностудияси кинооператори
2. **Бахтиёр Қосимов** — Киноактёр

ИЖОДКОРЛАР РАҒБАТЛАНТИРИЛДИ

(Бошланиши 1-бетда.)

— босма ОАВ ходимларининг журналистик ишлари;

— телевидение ва радио ижодкорларининг материаллари;

— тасвирий санъат асарлари;

— кино санъати асарлари

бўйича ҳар бир номинацияга биринчи, иккинчи, учинчи ўринлар ва рағбатлантирувчи мукофотлар топширилди.

Танлов ғолиблари ва совриндорлари махсус диплом, плакетка ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

Фурсатдан фойдаланиб, бир гуруҳ ғолиб ва совриндорларнинг дил сўзларини ёзиб олдик.

Жуманиёз ЖАББОРОВ, Ўзбекистон халқ шоири, Ёзувчи ва шоирларнинг бадиий асарлари йўналишида 1-ўрин соҳиби: — Бу эътиборни, аввало, адабиётга, санъатга берилган юксак эътибор деб биламан. Бугун юртимизда давлатимиз ва шахсан Юртбошимиз томонидан ижодкорларга кўрсатилаётган ғамхўрликлар, хусусан, яқиндагина Ёзувчилар уюшмасига қарашли "Дўрмон" ижод уйининг қайта таъмирланиб, ишга туширилгани мамлакатимизда ижодкорлар қадр топаётганининг яна бир исботидир. Ижодкор эъзозланган юртнинг қадри эса доимо баланд бўлади.

Дилноза КУБАЕВА, Ўзбек Миллий академик драма театри актёри, танловнинг Кино санъати асарлари бўйича 2-ўрин соҳибаси: — Бугун ўзбек ёшлари жаҳон бўйлаб юртимиз шаънини улуғлаб келишмоқда. Бу, албатта, биз ёшларнинг таълим олишимиз, спорт билан шуғулланишимиз, меҳнат қилишимиз, истеъдодимизни намоён этишимиз учун яратиб берилаётган шарт-шароитларнинг, имкониятларнинг самарасидир. Мазкур нуфузли мукофот учун, аввало, танлов мутасаддиларига, менга таълим берган, ўзимни намоён этишимда йўл-йўриқ кўрсатиб турган барча устозларимга ташаккур изҳор қиламан. Менинг камтарона ижодимга берилган бу мукофот зиммамга катта масъулият юклайди. Бу мени янада катта куч билан ижод қилишга, юксак ижодий марралар сари дадил қадам ташлашимда катта туртки бўлади.

Ҳусан ТЕМИРОВ, "Қишлоқ ҳаёти" газетасининг Қашқадарё вилояти бўйича мухбири, танловнинг Босма ОАВ ходимларининг журналистик ишлари йўналишида 3-ўрин соҳиби: — Ватанимиз мустақиллигининг 19 йиллиги шодиёналари арафасида шундай юксак мукофотни олганимдан бағоят хурсандман. Озод ва обод юртимизни ҳар қанча мадҳ этсак, арзийди. Фурсатдан фойдаланиб, биз ижодкорларга шундай шароитлар яратиб берган Президентимизга, менга ишонч билдирганлари учун тадбир ташкилотчиларига ўзимнинг чуқур миннатдорлигимни билдираман.

Екатерина ИВАНОВА, Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти магистранти, танловнинг Тасвирий санъат асарлари бўйича рағбатлантирувчи мукофот соҳибаси: — Аввало, устозим Акмал Икромжоновга, мендан ўз маслаҳатларини аямаган Баҳодир Жалоловга раҳмат айтаман. Сабаби уларнинг беминнат кўмагисиз бундай юксак ишончга сазовор бўла олмасдим. Рассомлик ҳаётимнинг бир бўлаги бўлса-да, тарих, мусиқа, рақс санъати ҳам жону дилим. Буни чизган суратларимдан ҳам илғаш мумкин. Танловга "Темурий маликалар" ва "Зулфия" деб номланган картиналарим билан қатнашгандим. Тўғриси, мукофот оламан деб ўйламаганман. Сабаби, юртимизда истеъдоди бўлмаган инсоннинг ўзи йўқ. Фақат уни юзага чиқара олиш керак, холос. Бу мукофот мени янада фидокорона меҳнат қилишга ундайди. Истиқлол манзараларини тасвирлашга, у бахш этаётган турфа хил имкониятларни, бугунги шодумон ҳаётимизнинг турли манзараларини оппоқ полотноларда акс эттиришга ҳаракат қиламан.

Дарҳақиқат, самимийлик балқиб турган бу дил сўзларида бирдек таъкидлангани каби бу энг улуғ, энг муқаддас неъмат Истиқлол бахшида этган имкониятдир. Муқаддас байрамимизни ўзига хос хурсандчилик, завқу-шавқ билан кутиб олишга нима етсин.

Иномжон АБДИЕВ

ИЗҲОР

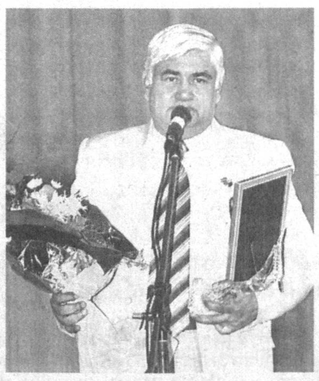

Истиқлол шарофати билан юртимизда қалам аҳлига, хусусан, журналистларга катта имкониятлар яратилди. Табийийки, хорижлик журналистлар ҳам бу имкониятлардан унумли фойдаланишаяпти. Бугун дунёнинг турли давлатларидан журналистлар мамлакатимизга келиб, жонажон Ўзбекистонимиз тўғрисида жаҳон матбуотига материаллар тайёрлашмоқда, юртимиз номини бутун дунёга танитишга ўз ҳиссаларини қўшмоқда. Бу галги суҳбатдошимиз ҳам ана шундай журналистлардан бири покистонлик қаламкаш Муҳаммад Аббос Хондир.

"Бу юрт ҳақида ёзгим келаверади"

— Жаноб Аббос Хон, сиз Ўзбекистон ҳақида ёзган мақолаларингизни асосан, қайси хорижий давлатлар нашрларида ёритасиз?

— Мен бу юрт, унинг меҳнаткаш, фидойи, меҳрсаховатли одамлари ҳақида қарийб ўттиз йилдан буён чет эл газеталарида кўплаб мақола, очерк, лавҳалар ёзиб келмоқдаман. Бундан ташқари, Марказий Осиёдаги ижтимоий муаммолар, Жанубий Осиё ва Марказий Осиё халқларининг халқаро, иқтисодий ва маданий алоқалари тўғрисидаги мақолаларим Покистоннинг "Ахбори ном", "Фамилий Лаҳор", "Азикор", "Авангард", Буюк Британия ва Канада давлатларида чиқадиган бир қанча газета ва журналларда чоп этилган.

— "Олтин қалам" миллий мукофотининг соҳиби бўлдингиз. Бу, албатта, меҳнатларингиз самараси шундай эмасми?

— Шак-шубҳасиз. Журналистика соҳасидаги фаолият учун бериладиган "Олтин қалам" Миллий мукофотининг чет эл журналистининг Ўзбекистон тўғрисидаги энг яхши мақоласи учун бериладиган совринига айнан мен сазовор бўлганимдан ғоят хурсандман. Ўн йилдан ортиқроқ Ўзбекистон радиосининг урду тили эшиттиришлари таҳририятида ишлаб, кўплаб эшиттиришлар тайёрлаб, эфирга бердим. Менинг камтарин меҳнатларимни қадрлаб, бундай мукофот берилганидан, бундай сийловлардан бошим осмонга етди.

— Сиз журналист бўлишдан ташқари кўплаб бадиий асарларнинг муаллифи ҳам экансиз. Шу ҳақда билмоқчийдик.

— Ҳозиргача ўндан ортиқ бадиий асарларим чоп этилиб, кўп тилларга таржима қилинган. Булар орасида, бир неча қисса ва ҳикояларим ва айниқса, алоҳида мақолалар тўпламим кўплаб китобсеварлар эътиборига тушди. Бундан ташқари, "Бобур Ватанида", "Ўрта Осиё кундалиги" каби китобларимда Ўзбекистон ҳаёти ҳақида туркум очеркларим чоп этилган. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов нутқларини тўплаб, урду тилига таржима қилдим. Тўпламнинг Покистоннинг Карачи шаҳрида нашр этилиши ҳам шу юртга бўлган меҳр-муҳаббатимнинг бир томчиси. Чунки у инсон олиб бораётган адолатли сиёсатни менинг юртдошларим ҳам ўқиб, яқиндан билишларини истадим.

— Касбингиз инженер-механик бўлишига қарамай журналистика соҳасини ҳам яхши тушунишингизга ҳавасимиз келди.

— Мен Покистонда Швеция — Покистон технология институтида, Тошкентда Политехника институтида ўқиганман. Бу соҳада иккита янгилик яратдим, яъни пахта ва канопни қуритиш учун махсус мослама ихтиро қилдим. Украинада роботни такомиллаштиришда ўз улушим борлигидан мамнунман. У робот бир қўлли эди, икки қўлли қилдим, у фақат қуруқликда ишларди, сувда ҳам ишлашга мослаштирдим. Ҳозир бу роботлар Мексика кўрфазида, Америка соҳилларида сузиб юрган нефть оқаваларини жиловлашда, нефть қудуқларини беркитишда хизмат қилаётганидан бошим осмонда. Журналистика соҳасига келсак, 1971 йилдан буён турли соҳадаги материалларим билан жаҳон матбуотида фаол қатнашиб келмоқдаман. Покистонда жамоат ва касаба уюшма ишларида қатнашиб, ёшлигимдан кичик-кичик мақолаларим билан матбуотда чиқишлар қилиб келмоқдаман. Дастлаб ижтимоий масалаларда, кейинроқ иқтисодий мавзуларда ёздим. Мени тамаддунлар кураши қизиқтириб қўйди: кейинги даврларда, сиёсий мавзуда ҳам бир қатор мақолалар ёздим.

— Эшитишимизча, бу ерга оилангиз билан 80-йилларда келган экансиз...

— Ҳа, биз 80-йилларда Тошкентга кўчиб келганмиз. Қизим Муиза ҳам шу ошиёнда туғилиб, ўсди. У том маънода Ўзбекистон фарзанди. Мактабни аъло баҳоларга тугатиб, шу ерда медицина институтига ўқишга кириб, шифокорлик касбини эгаллади. Рафиқам Сурайё Аббос Хон эса Шарқшунослик институтида бир неча йиллар талабаларга урду тилидан дарс берди. Бу гўзал юрт бизга суюкли, азиз Ватандир.

— Келгусидаги режаларингиз билан ўртоқлашсангиз.

— Мен қарийб ўттиз йилдирки шу юртнинг туз-нонини татиб келаяпман. Бу ерда ёр-дўстларим жуда кўп. Улар билан жуда иноқмиз. Гап-гаштакларда, тўй-ҳашамларда доим биргамиз. Келгусида бу саховатли юрт ҳақида, эришаётган улуғвор ютуқлари, тарихий обидалари, камтарин ва олижаноб инсонлари ҳақида кўплаб мақола ва лавҳалар ёзиб, дунёга кўрсатишдек хайрли ишлар менга ҳузур бағишлайди. Мақсадим, Ўзбекистон қўлга киритаётган муваффақиятлардан ўзга дунёларни бохабар этишдан иборат.

Ўктамой ХОЛДОРОВА суҳбатлашди

ГАЗЕТА ВА МУАССИС

Жиддий талаблар қўйилди

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасининг Фарғона вилояти бўлими фаолиятидаги ибратли иш тажрибаларидан кўпчилик ҳамкасблар яхши хабардор. Унинг иш режасига мувофиқ шаҳар ва туманлар ҳокимликлари муассислик қилаётган газеталарнинг бугунги кун талабларига қай даражада жавоб бераётгани, таҳририятларнинг моддий-техник имкониятлари ҳамда журналист кадрларнинг ижодий фаолияти билан боғлиқ масалалар муттасил ўрганиб борилаяпти. Аниқланаётган камчиликлар ўз вақтида имкон қадар бартараф этилмоқда.

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасининг Фарғона вилоят бўлими бошқарувининг навбатдаги йиғилишида ўрта махсус касб-ҳунар таълими ҳудудий бошқармаси муассислик қилаётган «Фарғона ниҳол» ва Ўзбекистон истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари федерациясининг Фарғона вилоят ҳудудий бошқармаси муассислигидаги «Меҳнат ва турмуш» газеталари фаолияти, муассис ва таҳририят ўртасидаги шартномаларнинг бажарилиши масаласи муҳокама қилинди. Йиғилишда вилоятнинг барча шаҳар ва туманлари газеталарининг муҳаррирлари ҳамда етакчи журналистлар иштирок этишди.

Тажрибали қаламкаш Манзура Эркабоева муҳаррирлик қилаётган «Фарғона ниҳол» газетаси 5 мингдан зиёд нусхада узлуксиз чоп этилмоқда. Унинг саҳифаларида катта-кичик — барча учун қизиқарли, таъсирчан материаллар мунтазам бериб борилаяпти. Таълим тизимидаги ислоҳотлар моҳиятини очиб бериш, ўқитувчилар малакасини янада юксалтириш, шунингдек, ўқувчиларнинг тафаккур дунёсини кенгайтириш, маънавий қомиллигини таъминлашга қаратилган мақолалар алоҳида эътиборга моликдир.

Бироқ муассис ва таҳририят эътиборидан четда қолаётган мавзулар ҳам йўқ эмас. Аввало, газета саҳифаларида танқидий-таҳлилий чиқишлар деярли кўзга ташланмайди. Ваҳоланки, бир қатор коллеж ва лицейларда ўқувчилар давоматидаги сустлик, айрим педагог кадрлар савиясининг пастлиги, маънавий-маърифий ишларнинг юзакилиги, битирувчи талабаларни иш билан таъминлашнинг етарли даражада олиб борилмаслиги, таъмагирлик каби ҳолатларнинг содир бўлиб тургани ҳеч кимга сир эмас.

Шунингдек, газетанинг тили ўқувчи тилига мос эмас. Чоп этилаётган материаллар таркибида ўсмир ёшлар дунёсига хос оддийлик ва жозиба етишмайди.

Йиғилиш аҳли таҳририят жамоасига ана шу камчиликларни бартараф этиш бўйича таклиф-тавсияларини билдирди.

Муҳокама навбати «Меҳнат ва турмуш» газетасига келганда кўпчиликнинг ҳафсаласини пир қиладиган ҳолат юз берди. Йиғилишга жиддий бетоблигига қарамай муассис — истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳудудий бошқармаси раҳбари Асқарали Раҳмоналиев ташриф буюрди-ю, газета муҳаррири Аҳмаджон Тўхтасинов турли баҳоналарни рўкач қилиб келмади.

Мазкур газета ўз низомига кўра, истеъмолчиларнинг ҳуқуқи ва манфаатларини ҳимоя қилиш, соҳага доир янгиликларни тарғиб этишга ихтисослашган нашр ҳисобланади. Аммо унинг 2009 йил ва жорий йилнинг ўтган 8 ойи давомида нашр этилган саҳифаларида истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилишга оид бирон та ҳам мақола учрамайди. Чоп этилганлари эса асосан олди-қочди, интернет ҳамда республика ва вилоят газеталаридан кўчириб босилган материаллардан иборат.

Газетанинг ярим йиллик обуна нархи 13 минг сўмдан деб кўрсатилган ёки ҳар бир нусхасининг баҳоси 1083 сўмга тўғри келаяпти. Боз устига, обуначига ўтган йили белгиланган 52 та сон ўрнига 14 та, жорий йилнинг 8 ойи давомида 32 та ўрнига 22 та сони етказиб берилган. Умумий нусхаси эса 840 нусхага тушиб кетган.

Табиийки, бундай газетани чиқариш кимга керак, деган ҳақли савол туғилади.

Ҳудудий бошқарма билан «Меҳнат ва турмуш» газетаси таҳририяти ўртасида ўзаро шартнома мавжуд. Иккала тараф ҳам ўз зиммасига тегишли мажбуриятлар олган. Бироқ бошқарма раҳбарияти шундай газетани ташкил этганидан пушаймондай кўринса, газета муҳаррири эса ўзидан бошқа яна кимларнинг ва қайси ташкилотнинг манфаатларига хизмат қилиши лозимлигидан бехабар! Ҳатто А.Тўхтасинов ҳозиргача оммавий ахборот воситалари тўғрисидаги қонунлар ва амалдаги меъёрий ҳужжатларга асосан муассис томонидан газетанинг муҳаррири вазифасига расман тайинланмаган экан.

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасининг Фарғона вилояти бўлими бошқаруви ўз йиғилишида истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари Федерацияси Фарғона вилояти ҳудудий бошқармасига «Меҳнат ва турмуш» газетасини мазкур ташкилот муассислигида қолдириш-қолдирмаслик масаласини, Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлиги Фарғона вилояти бошқармасига эса газетанинг лицензиясини белгиланган тартибда бекор қилиш масаласини кўриб чиқиш таклифини киритди.

Солиҳ ҚАҲҲОРОВ, «Hurriyat» мухбири

ДУНЁДА НИМА ГАП?

ДАРАКЛАР

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ПОКИСТОНГА ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ

Маълумки, Покистонда юз берган табиий офат туфайли мамлакатнинг бир қисмини сув босган эди. Мазкур офат оқибатида 1600 киши ҳалок бўлган, бир миллиондан ортиқ аҳоли турли даражада моддий ва маънавий зарар кўрган.

Халқимизда дўст оғир кунда билинади, деган гап бор. Мазкур офатдан катта зарар кўрган Покистон халқига Ўзбекистон ҳам биринчилардан бўлиб ёрдам қўлини чўзди: Чодир, кўрпа-тўшак, ичимлик суви, дори-дармон, ун, гуруч, болалар озуқаси, катталар ва болалар учун кийим-кечакдан иборат 40 тонналик ёрдам юкини юборди.

Мазкур инсонпарварлик ёрдами "Ўзбекистон ҳаво йўллари" Миллий авиакомпанияси орқали табиий зарар кўрган ҳудудларга ўз вақтида етказиб берилди.

Бундай ёрдамдан Покистон халқи мамнун бўлганлигини изҳор этмоқда.

ТИНЧЛИК МУЗОКАРАЛАРИ БОШЛАНАДИ

Сентябрь ойида Вашингтонда Фаластин-Исроил ўртасида тинчлик музокараларининг бошланиши кутилмоқда. Бир неча ой давомида ҳар икки давлат расмийлари воситачилар орқали музокаралар ўтказиб келишмоқда.

Бу музокаралар давомида фаластинликлар Вашингтоннинг маълум кафолатисиз бевосита музокарага кирмасликларини айтишган бўлса, исроилликлар ҳар қандай шартларни рад этишини билдиришмоқда.

Фаластиннинг расмий вакили Сойиб Эрекат тўғридан-тўғри тинчлик музокаралари учун асослар кўрсатилган баёнотни кутаётганини айтган.

Сўнгги мустақил музокаралар 9 йил олдин бошланганди.

Таҳлилчиларнинг таъкидлашича, бу сафар Исроил ва Фаластин раҳбарлари музокаралар вақтини ўзаро келишиб олишган бўлса-да, кўп тарафлама битимга эришиш имкониятлари жуда кам. Кўпгина масалаларда жиддий келишмовчиликлар мавжуд. Энг нозиклари — яҳудийлар учун ноқонуний турар-жойлар қуриш ва Фаластин давлатининг 1967 йилда белгиланган чегаралар асосида барпо этилаётганидир.

Оддий одамлар тинчлик ўрнатилиши тарафдори. Чегаранинг нариги томонидаги ғазолик Ияд ал Сирож ҳам тинчликни исташини айтади: «Мен ўз ватанимда бутун ҳаётимни худди аввалгидек ва баъзида хориж сафарларида бўлган пайтларимдагидек ўтказишни истайман. Ўзимни рисоладагидек ҳис қилишни, тенг ҳуқуқли инсондек ҳурмат қилинишимни хоҳлайман. Кейинги 40 йил ичида тўсатдан бомбардимон қилишлар оддий ҳол бўлиб қолди. Буни аввал Исроил расмийлари бошлаганди, энди эса Фаластин ҳам давом эттираяпти,» — дейди Ияд ал Сирож.

ШИНЖОН УЙҒУРДА ЯНА ПОРТЛАШ

Рейтер ахборот агентлиги хабар қилишича, Шинжон Уйғур мухториятида автомобиль портлаши оқибатида етти киши ҳалок бўлган, 12 киши яраланган.

Хитой расмийларининг таъкидлашича, ўтган пайшанба куни эрталаб шаҳардаги кўприк устида уч ғилдиракли электр автомобиль портлаган эди. Портлашга алоқадор деб гумон қилинган бир киши ҳибсга олинди. Ҳозирда ҳодиса юзасидан жиноий иш очилган, тергов давом этмоқда.

Ўтган йили июль ойида Шинжонда хитойлик ханлар билан уйғурлар ўртасида келиб чиққан тўқнашувларда икки юзга яқин одам ҳалок бўлган эди.

Ҳодисаларга алоқадорликда гумон қилиниб юзлаб одамлар ҳибсга олинди, йигирмадан зиёд киши ўлим жазосига ҳукм этилди.

ЭРОНДА АТОМ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯСИ ИШГА ТУШДИ

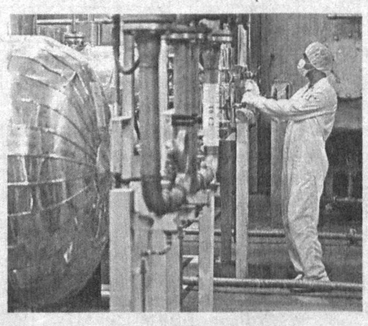

Эроннинг Бушер шаҳрида мамлакат тарихида биринчи атом электр станцияси ишга туширилди. Мазкур АЭСни ишга тушириш учун салкам 35 йил вақт сарфланди ва ушбу иншоот қарийб 1 миллиард долларга тушди.

Россия мутахассислари ёрдамида барпо қилинган атом электр станцияси реактори шанба куни ядровий ёнилғи билан тўлдирила бошланди.

Эрон ҳукумати расмийлари атом станциясининг ишга туширилишини мамлакатнинг буюк ғалабасидан бири, дея атамоқда. Форс кўрфазидаги Бушер шаҳридан 12 км. узоқликда жойлашган иншоотни Россия мутахассислари барпо қилишди. АЭС Россиядан келтирилган ёнилғи ҳисобига ишлайди.

Атом электр станциясининг очилиши маросимида Россия ва Эрон расмийлари, жумладан, Росатом раҳбари Сергей Кириенко, Эрон Атом энергияси агентлиги раҳбари Али Акбар Солиҳий ҳамда Атом энергияси халқаро агентлиги вакиллари иштирок этишди.

Шу ернинг ўзида бўлиб ўтган матбуот анжуманида Росатом раҳбари Сергей Кириенко Эроннинг биринчи атом электр станцияси Атом энергияси халқаро агентлиги кузатувчилари назорати остида барпо этилганини таъкидлади.

— Ўйлашимизча, Бушерда ядровий иншоотнинг барпо қилиниши ҳар бир давлат мавжуд халқаро ҳужжатларга амал қилиб, АЭҲА билан тўлақонли ҳамкорлик қилса, ядровий энергиядан тинчлик мақсадларида фойдаланиш ҳуқуқига эга бўла олишини намойиш қилмоқда, — деди Сергей Кириенко.

Солиҳий эса ядровий иншоотнинг қурилиши ва ишга туширилишида фаол иштирок этган россияликларга ўз миннатдорчилигини билдирди.

— Улар Эрон билан ҳамкорлик қилди. Шу боис уларнинг исмлари Эрон Ислом Республикаси тарихи зарварақларига ёзилди. Руслар ушбу электр станциясида ядровий қувват ишлаб чиқариш жараёнини бошлаб берди. Бу ишларнинг барчаси дўстимиз ва қўшнимиз Россия ёрдамида амалга оширилди, — деди Али Акбар Солиҳий.

Бушердаги биринчи АЭС қурилиши ишлари 1974 йили Франция ва Германия мутахассислари томонидан бошланган, бироқ 1979 йилги ислом инқилобидан сўнг ядровий иншоотдаги қурилиш ишлари тўхтатилган эди.

90-йилларда Эрон Россия ҳукумати билан атом электр станциясини қуриб битказиш ва ишга тушириш бўйича келишувга эришганди. Бироқ Эрон томонининг вақтида пул тўламагани туфайли Россия томони бир неча бор қурилиш ишларини тўхтатишга мажбур бўлган.

Айни пайтда Эрон расмийларининг билдиришича, атом электр станцияси 2020 йилга бориб камида 20 минг мегаватт электр қуввати ишлаб чиқара олади.

Келишувга мувофиқ Россия томони ушбу станцияга ядровий ёнилғи етказиб бериш ҳамда ядровий чиқиндиларни мамлакат ҳудудидан олиб чиқиб кетишни ўз зиммасига олган.

ЧИЛИЛИК КОНЧИЛАР ТИРИК

Бундан 17 кун олдин йўқолган 33 нафар чилилик кончилар гуруҳи топилди. Аммо қутқарувчиларнинг таъкидлашича, уларни қутқариб олиш учун 4 ой муддат керак бўлар экан. Махсус тешикчадан олинган қоғоз парчасига ёзилган хабарда ҳамма кончиларнинг соғ-омон экани қайд этилган.

Шунингдек, кончилардан 63 ёшли Марио Гомес "Агар бизни қутқариш учун ойлаб вақт кетса, биз кутамиз. Ишонтириб айтамизки, ҳаммамиз бу ердан омон чиқамиз. Худо бизга чидам ва ишонч бераяпти,"-дея ёзди ўз хабарчасида.

Бундан ташқари, кончиларга махсус тешикча орқали озиқ-овқат ҳамда дори-дармонлар ҳам юборилди. Қутқарувчилар ғорни тешишни бошлаб юборди, аммо мутахассисларнинг айтишича, 68 см. диаметрли қатламни пешма-пеш олиш лозим. Бу эса қутқарув ишларининг бир неча ойга чўзилиши мумкинлигини англатади.

Кончилар 5 август куни шимолий Чилининг Капиопо шаҳри яқинидаги мазкур ғорда тош кўчиши сабабли қолиб кетишганди. Улар топилганларига қадар 48 соатга етадиган озиқ-овқат ва сув захираси қолган эди, холос.

Чили Президенти Себастян Пинера кончи Гомеснинг хатини телеэкран орқали тўғридан-тўғри ўқиб эшиттирди. Буни кўрган-эшитган Чили халқи хурсандчилик кўз ёшларини тия олмади.

ВАН ГОГ АСАРИ ҚИДИРИЛМОҚДА

Миср маданият вазирининг айтишича, Ван Гогнинг 50 миллион долларга сотилган асари Қоҳира музейидан ўғирланган-дан бир соат кейин ҳам сир тутилган.

Маҳмуд Халилнинг айтишича, ўғирликда гумон қилинаётганлар итальян миллатига мансуб икки шахс бўлишган. Улар аввал ҳожатхонага кириб, кейин тезда қайта учрашган. Ва махсус асбоблар ёрдамида асарни ўғирлашга муваффақ бўлишган. Ҳозирда бутун мамлакат бўйлаб қидирув эълон қилинган.

ЯНГИ ЛУҒАТДА ЯНГИ СЎЗ

Инглиз тилида чоп этиладиган "Оксфорд" луғати янги сўзлар билан бойитилди. Маълумки, ҳар қандай тил четдан ўзлашган сўзлар ва маҳаллий шевага хос сўзлар ҳисобига бойиб боради. 70 фоизи четдан ўзлаштирилган сўзлар ҳисобига бойиган инглиз тилининг янги таҳрирдан чиққан "Оксфорд" луғати яна 2000 дан ортиқ янги сўзларга кўпайди. Улардан бири барча футбол мухлисларига яхши таниш бўлган "Вувузела"дир. Яна бири япон тилидан олинган "Хикикомори" бўлиб, у одамлардан безиб ёлғиз яшайдиган болаларга нисбатан ишлатилади.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

МОЗИЙ СИРЛАРИ

√НИЛНИНГ ТУҲФАСИ

инсон омили туфайли хавф остида

Мисрликларда «Оламдаги ҳамма нарса вақтдан қўрқади, вақт эса эҳромлардан» деган мақол бор. Бироқ бугун мўъжизалар ҳам Вақт олдида ҳеч қандай кучга эга бўлолмаяпти. Экологик мувозанатнинг бузилиши афсонавий Бобил боғлари боқийлигига барҳам бериб, Миср эҳромларини ҳам хавф остида қолдирмоқда.

«НИЛ ТУҲФАСИ»НИНГ ТАҚДИРИ

Инсон сувнинг табиатда айланишига аралашгач, табиий геологик жараёнларга зарар ета бошлади. Дарёларда тўғонлар пайдо бўлди-ю, нафақат сув йўли, балки денгиз қирғоқларини янгиловчи лойқа ва балчиқларнинг йўли ҳам тўсилди. Натижада дарё оқизиб келадиган қум ва чўкмаларнинг йўқлиги туфайли қирғоқлар мустаҳкамлиги ҳам йўқолиб, емирилиб бормоқда.

Қадимги тамаддунларнинг гуллаб-яшнашига сабаб бўлган каналлар охир-оқибат айнан шу ҳудудларнинг заволига айланмоқда. Тоғ сувлари ювиб тушган тузлар денгизларга етиб боролмай тупроқда кўплаб миқдорда йиғила бошлади, натижада шўрланган тупроқда ҳеч нарса унмайдиган ҳолга келди. Одамларнинг безътиборлиги сабаб Дажла ва Фрот дарёлари оралиғидаги ҳосилдор ерлар ўз табиий кучини йўқотди. Бир вақтлар муқаддас бўлган бу дарёлар ҳозирда батан ушбу ҳудуддаги бетартиб муносабат Нилнинг қудратини сусайтирмоқда. Швециялик машҳур эколог олим Рольф Эдберг ўзининг «Сув томчилари — вақт томчилари» китобида шундай ёзади: *«Ҳар йили саҳронинг миллион-миллион ўхшаб қоплаган. Ҳатто Мисрнинг буюк эҳромлари ҳам хавф остида».*

Бундай ҳолатлар бошқа ҳудудларда ҳам такрорланмоқда. Замбези дарёси Кариб тўғони билан тўсилганидан сўнг Мзиоатунья шаршараси юқорисидаги воҳада истиқомат қилувчи банту халқлари тақдири катта хавф остида қолган. Сабаби, мис конлари учун электр энергияси зарур бўлиб қолди. Бу оқ танли африкаликларнинг турмуш даражасини кўтариши керак эди. Аввалари бу ўлкаларда юқумли ичак касалликлари деярли учрамас эди, тўғон қурилганидан кейин икки йил ўтар-ўтмас банту халқлари, биринчи навбатда ёш болаларнинг қарийб 99 фоизи юқумли касалликка дучор бўлмоқда. Далаларни суғориш ва электростанциялар қурилиши учун Гранд-Каньон орқали оқувчи Колорадо дарёсининг йўли тўсилди. Тинч океанига оқиб бориши керак бўлган чўкмалар ярим йўлда — сув омборларининг тубида қолиб кетди. Натижада океан сувининг кўтарилиш-пасайиш кучлари бир вақтлар ўта ҳосилдор бўлган қирғоқларни емира бошлади.

Африканинг Чад, Мали, Нигер каби мамлакатларида ёғингарчилик ҳар 10 йилда 10 фоизга камайиб бормоқда, қум бўҳронлари саҳронинг жанубий чекаларидаги яйлов ва экин ерларига бостириб келаётир.

Англиядаги Кембриж университети профессори Тимоти Уитнернинг ёзишича, об-ҳаво ҳарорати 300 йилдан бери ёзиб борилади, бироқ Англияда энг иссиқ 10 йил 1945 йилдан сўнг кузатилган, шулардан энг иссиқ 3 йил — 1989, 1990, 1995 йиллар деб қайд этилди. 1997 йилнинг январь ойи сўнгги 200 йилдаги ёмғир энг кам ёққан ой сифатида тариҳдан жой олган.

Маълумотларга кўра, 1990-2050 йилларда Ер юзидаги ўртача ҳарорат Цельсий шкаласи бўйича 1,5 даражага кўтарилар экан. Бироқ сўнгги муз давридан то бугунги кунгача (тўрт минг йил мобайнида) ўртача ҳарорат бор-йўғи 0,5 даражага кўтарилган. Тадқиқотлардан маълум бўлишича, қутблардаги муз қалпоқлари эрий бошлади. Шунинг учун ҳам ҳар йили денгиз сатҳи 5 мм.га кўтарилиб бормоқда. Европа Иттифоқи Шимолий Норфолк қирғоғи сингари жойларда денгизни ўз жойида ушлаб туриш учун керак бўладиган темир бетон тўсиқларга миллионлаб фунт стерлинг маблағ сарфламоқда.

70 МИЛЛИОН ТОННА ЧИҚИНДИ

Америка ҳарбий-денгиз лабораторияси экспертлари Шимолий Қутб музлик қопқоғи узоғи билан 22 йилдан кейин буткул йўқолиб кетиши мумкинлиги ҳақида огоҳлантиришаяпти.

Шимолий ва Жанубий Америка, Осиё, шунингдек, Австралиянинг йирик шаҳарлари глобал қурғоқчилик ҳамда музликларнинг эришидан азият чекмоқда. Фермерлар

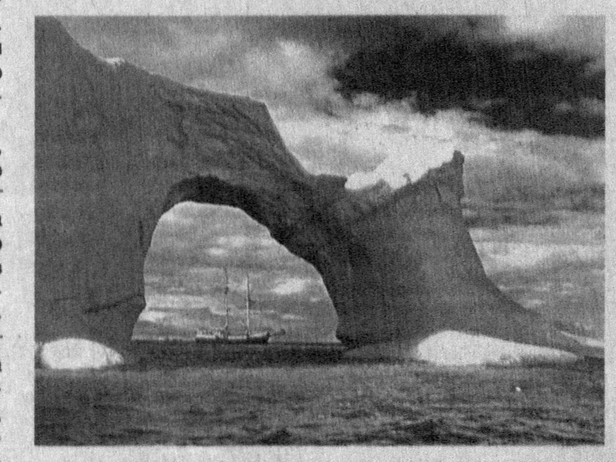

яшаш учун зарур бўлган ерларидан айрилиб қолаётганидан тушкунликка тушмоқда. Арктика ва Тинч океанининг пастқам ороллари аҳолиси қадимдан ўз уйи сифатида ардоқлаган истиқомат жойларидан кўчиб кетишни режалаштирмоқда.

АҚШнинг собиқ вице-президенти Альберт Гор, шунингдек, иқлимнинг глобал ўзгариши муаммосининг кескинлашиши муносабати билан 1988 йилда таъсис этилган Иқлим ўзгариши бўйича ҳукуматлараро экспертлар гуруҳи аъзолари 2007 йилда тинчлик соҳасида Нобель мукофотига сазовор бўлган эди. Мазкур экспертлар гуруҳининг вазифаси иқлим ўзгаришлари масалалари бўйича мавжуд илмий-техникавий ва ижтимоий-иқтисодий маълумотларни ҳар томонлама холис, рўй-рост баҳолашдан иборатдир.

Нобель қўмитасининг баёнотида айтилишича, АҚШнинг собиқ вице-президенти «инсоннинг Ер юзида иқлим ўзгаришларига таъсири ҳақида улкан ҳажмдаги маълумотни йиғиш, таҳлил этиш ва тарқатиш борасидаги саъй-ҳаракатлари ҳамда ана шундай ўзгаришларга қарши курашиш учун зарур бўлган чораларни асослаб берган» учун ушбу юксак мукофотга сазовор бўлган.

У бугунги табиат мувозанатининг инсоният томонидан бузилаётгани ҳақида шундай дейди: *«Бугун биз сайёрамизни ўраб турган атмосферанинг юпқагина қобиғига, гўё очиқ зовурдек 70 миллион тонна ифлос чиқиндини чиқараяпмиз. Эртага эса кўплаб Қуёш иссиқлигини банд этадиган улкан концентрациялар мажмуидан иборат яна кўпдан-кўп чиқиндиларни чиқараверамиз. Натижада Ернинг иситмаси аланғаи оташ бўлади. Экспертларнинг таъкидлашича, бу ўзўзидан ўтиб кетадиган ўткинчи хасталик эмас.*

Бу борадаги муваффақият ҳозирда етарли чора кўрмаётган икки мамлакатнинг саъй-ҳаракатларига бутқул боғлиқ. Бу – Америка Қўшма Штатлари ва Хитойдир. Ҳатто Ҳиндистон иқтисодиёти юксак суръатлар билан ривожланаётган мамлакат бўлиб қолаётганини ҳисобга олганда ҳам юқорида айтиб ўтилган ҳар икки мамлакат атмосферани энг кўп ифлослантираётгани ойдек равшан. Энг каттаси менинг она Ватанимдир, у бу жабҳада энг муҳим қадамларни қўймоғи ёки саъй-ҳаракатларни рад этгани учун тарих олдида жавобгар бўлмоғи керак».

Техника тараққиёти ютуқларидан тор манфаатлар йўлида фойдаланиш, ноқулай экологик вазият, инсон учун энг муҳим бўлган омил — унинг саломатлигига салбий таъсир кўрсатмоқда. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти эътироф этишича, умумбашарий ва минтақавий экологик хавф, аҳамияти жиҳатидан дунёда ядро уруши хавфидан кейин иккинчи ўринда турар экан.

Нурали ШОДИЕВ,
журналист

ҲУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«АСАКА» банки ОАЖ

Сизларни яқинлашиб келаётган азиз байрам — Ўзбекистон Республикаси МУСТАҚИЛЛИГИ КУНИ билан табриклайди ва қуйидаги янги, муддатли омонат турларини таклиф этади.

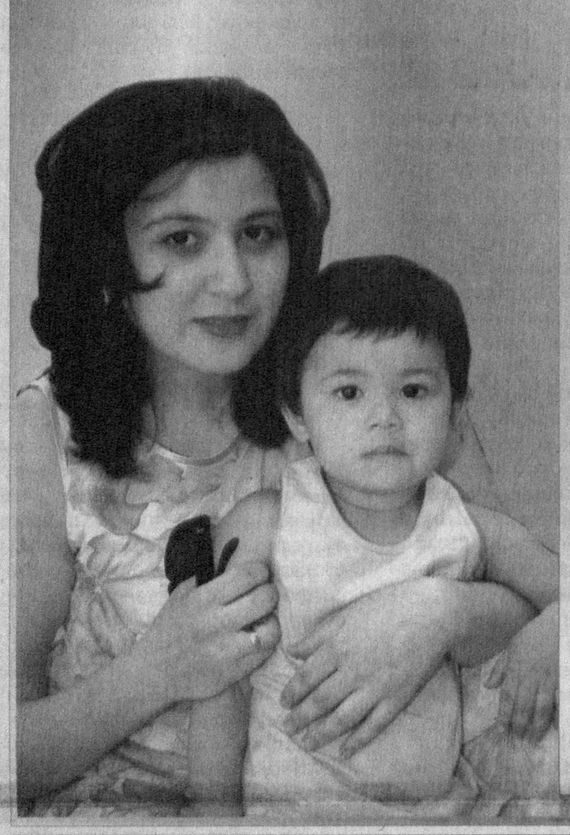

Миллий валютадаги омонат

“ТУҲФА”

Сақланиш муддати – 1 ой,
омонат бўйича йиллик 25% ҳисобланади.

Ҳисобланган фоизлар омонатчининг хоҳишига кўра, омонат қўйилганда ёки омонат ёпилгандан сўнг берилади.

Хорижий валютадаги омонат

“ПРЕСТИЖ” –

АҚШ долларида

Сақланиш муддати – 1 ой,
омонат бўйича йиллик 10% ҳисобланади.

Ҳисобланган фоизлар омонатчининг хоҳишига кўра, омонат қўйилганда ёки омонат ёпилгандан сўнг берилади.

Ушбу омонат турларини банкнинг барча филиалларида очиш мумкин.

Мурожаат учун:
«Асака» банки (ОАЖ) филиаллари телефонлари:
120-39-81, 120-39-60, 120-39-63

Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	8 371	120-83-13
Автотранспорт филиали	8 371	120-39-95
Шайхонтоҳур филиали	8 371	140-39-36
Юнусобод филиали	8 371	225-16-46
Сергели филиали	8 371	258-67-49
Тошкент вилоят филиали	8 371	120-84-13
Андижон вилоят филиали	8 374	224-40-96
Асака филиали	8 374	233-13-69
Фарҳод филиали	8 374	229-97-53
Фарғона вилоят филиали	8 373	224-70-83
Марғилон филиали	8 373	237-12-37
Олтиариқ филиали	8 373	432-10-11
Қўқон филиали	8 373	552-61-04
Наманган вилоят филиали	8 369	226-94-75
Навоий вилоят филиали	8 436	223-54-32
Зарафшон филиали	8 436	573-18-78
Бухоро вилоят филиали	8 365	223-71-94
Бухоро шаҳар филиали	8 365	770-11-27
Самарқанд вилоят филиали	8 366	231-08-86
Афросиёб филиали	8 366	234-17-96
Қашқадарё вилоят филиали	8 375	221-12-93
Сурхондарё вилоят филиали	8 376	770-82-12
Қорақалпоғистон филиали	8 361	223-72-47
Хоразм вилоят филиали	8 362	226-97-78
Сирдарё вилоят филиали	8 367	225-44-03
Жиззах вилоят филиали	8 372	226-43-11

«Асака» банки ОАЖ сармоянгизнинг сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди.

Барча омонатлар Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

СИЗНИНГ ОМОНАТЛАРИНГИЗ:

- **солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод!**
- **маълумотларнинг сир сақланиши тўлиқ кафолатланади!**
- **эгалик қилиш ва тасарруф этиш ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда!**
- **миқдори чекланмаган!**

Хизматлар лицензияланган.

Банк ходимларининг малакасини оширишга оид долзарб масалалар

Жадал ўзгариб бораётган иқтисодий шарт-шароит, фан ва техникадаги янги ютуқлар, ахборот технологияларининг жорий этилиши ташкилотлар олдига доимий равишда ходимларнинг малакасини замон талабларига мувофиқлаштириб бориш вазифасини қўймоқда.

Тижорат банкларида ходимларни бошқариш масаласи банк шўъбаси учун долзарб аҳамиятга эга. Ўзбекистон банк тизими тараққиётининг ҳозирги босқичида жиддий миқдор ва сифат ўзгаришлари юз берди. Бугунги кунда ходимларни бошқаришда мутлақо янгича ёндашув жорий этилаяпти, стратегик бошқарув усулига ўтилаяпти. Бундай бошқарувда ходимлар банкнинг самарадорлигини ошириш ҳамда молиявий кўрсаткичларини яхшилашнинг энг муҳим ресурси ҳисобланади.

Аҳолига малакали хизмат кўрсатилиши учун тижорат банк операцияларини ғоят яхши биладиган кадрлар зарур. Шу муносабат билан мутахассислар олдига янги талаблар қўйилмоқда.

Ҳозирги босқичда бу тизимда ишловчи ходим ўз касбининг техник хусусиятларини яхши билиш билан чекланиб қолмасдан, руҳий танглик ҳолатларида ҳам ишлай оладиган, кириштимли, қатъий белгиланган вақт чегараларини ҳисобга олган ҳолда қўйилган вазифаларни бажаришга қодир, жамоа билан ишлашни эплайдиган, ходимларни бошқара оладиган, ўз меҳнати маҳсулини мижозларга ва кенг оммага тақдим эта олувчи ходимгина ҳар қандай рақобатга бардош бера олади. Шундай сифатларга эга бўлган ходим мослашувчан мутахассис дейилади.

Бугунги кунда иқтисодиётнинг барча соҳаларида мослашувчан мутахассислар — ўзини такомиллаштиришга интилувчи, ўз билими ва шахсий сифатларига таяниб, бизнесга қўйилаётган талабларни аниқлаш ва қўйилган вазифаларни бажаришга қодир мутахассисларнинг етишмаслиги айни дамда ўткир муаммо бўлиб турибди. Замонавий ходим рақобат курашида аутсайдер бўлиб қолмаслик учун билимдон, масъулиятли ҳамда бутун иш фаолияти давомида билимларини бетўхтов янгилаб бориши, узлуксиз ўқиб ўрганиши керак.

Зарур малакага эга мутахассислар меҳнат бозорида доим ҳам топилавермайди. Шу боис ишлаб турган ходимларнинг малакасини ошириш масаласи банк кадрлар сиёсатида энг долзарб масала ҳисобланади.

Миллий банк кадрлар сиёсатининг бош тамойили етакчи ходимларни сақлаб қолиш билан бир қаторда, профессионал ва шахсий даража борасидаги юксак талабларга мувофиқ тизимга янги ходимларни жалб этишдан иборатдир. Банк ўз ходимларини ўзининг стратегик активи ҳисоблайди. Банкнинг кадрлар сиёсати жамоанинг самарали ишлашини ташкил этишга қаратилган. Зеро, қўйилган вазифалар бажарилиши ва банкнинг мақсадларига эришиши айни шу жамоа фаолиятига боғлиқ. Ҳозирги кунда Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкида 90 та таркибий бўлинма мавжуд бўлиб, уларда 6 мингдан зиёд ходим меҳнат қилмоқда.

Ҳозирги вақтда кадрлар билан ишлаш соҳасида олиб борилаётган саъй-ҳаракатлар иқтидорли шахсларни кашф этиш, ходимларнинг қобилиятларидан максимал даражада фойдаланиш учун энг мақбул шарт-шароитни яратишдан иборат. Ўзмиллийбанкнинг кадрлар тайёрлаш стратегияси банк ходимларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизимини янада ривожлантиришга қаратилган. Кадрлар малакасини ошириш тизими эса Ўзмиллийбанк томонидан зарурий эҳтиёжлар ва стратегик манфаатларга таянган ҳолда қурилмоқда.

2005 йилнинг август ойида Миллий банк тизимида банк ички таълимини ташкил этиш учун Малака ошириш маркази ташкил қилинган. Мазкур марказнинг вазифалари қуйидагилардан иборат:

— кейинчалик банк тизимида фойдаланиш учун кадрлар резервини яратиш мақсадида, банк тизимида ишлаётган банк-молия ва бошқа йўналишлар мутахассисларининг малакасини ошириш, уларни профессионал тайёргарликдан ўтказиш бўйича ўқув-методик жараённи ташкил этиш;

— банк мутахассисларига мижозлар билан ишлашни ўргатиш, уларнинг хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш ва ҳамкорлар билан ишлаш одобини яхшилаш;

— банк ходимларига замонавий бошқарув усулларини ўргатиш асосида уларнинг амалий сифатларини шакллантириш ва такомиллаштириш.

Корпоратив таълимни ташкил этаётганда компания стратегияси амалга оширилишини таъминловчи тизимли ёндашув зарур.

Таълим дастурларининг мақсади банк ишининг турли соҳаларида муваффақиятли фаолият юритиш учун ходимларда зарур билим ҳамда кўникмаларни такомиллаштиришдан иборат.

Тегишли йил учун ўқув жараёнини режалаштириш машғулотларнинг ўқув-тематик режасини тайёрлаш ва тасдиқлашдан бошланади. Ўқув-тематик режа банк эҳтиёжларидан келиб чиқиб, унинг раҳбарлари ва мутахассислари учун барча турлардаги банк маҳсулотлари бўйича тузилган. Мазкур режада бўлим ва филиаллар бошқарувчилари ҳамда бош бухгалтерлари, бу лавозимларга резервда турган мутахассислардан бошлаб девонхоналар ҳамда архивлар ходимларигача қамраб олинган.

Ўқув жараёнини ташкил этиш бир неча босқичда олиб борилади:

— йиллик режага мувофиқ машғулотларнинг ойлик жадваллари тузилиб, бунда курслар йўналишлари ҳамда ўқишга таклиф этиладиган мутахассислар аниқланади;

— бош офиснинг тегишли бўлинмалари билан биргa машғулотлар жадвали ишлаб чиқилади ҳамда бош офиснинг маърузалар ўқиш ва амалий машғулотлар ўтказиш учун жалб этиладиган мутахассислари танлаб олинади;

— машғулотлар тугаганидан кейин ўтилган курс бўйича суҳбат ёки компьютер орқали тест синовлари ўтказилади. Унинг натижалари суҳбат варақасида акс эттирилади.

Ўқув жараёни давомида курс тингловчиларига тегишли мавзу бўйича тарқатиладиган материаллар комплекти (маърузалар, қонун ҳужжатлари, норматив материаллар ва бошқалар) берилади.

Машғулотлар ниҳоясига етгач, суҳбат ёки тестдан муваффақиятли ўтган мутахассисларга банк бошқаруви раисининг марказ ишига мутасаддилик қилувчи ўринбосари ва марказ директори имзолаган СЕРТИФИКАТ берилади.

Йиллик режа ва ойлик жадваллардаги ўқув машғулотларидан ташқари оператив тарзда тушунтириб берилиши керак бўлган масалалар юзасидан бир-икки кунлик семинар ва тренинглар ўтказилади.

Хизмат поғоналари бўйича кўтарилиш, ходимлардаги ўз фаолияти ривожланишидан қониқиш ҳиссининг кучайишини ўзида акс эттирувчи тизимини вужудга келтириш ҳар қандай жамоа учун ҳам ғоят муҳимдир. Ходимлар билан ишлаш департаменти номенклатурадаги лавозимларни (бўлим ва филиалларнинг бошқарувчилари, бош бухгалтерлари лавозимларини) эгаллаш учун кадрлар резервини шакллантиради. Бу тоифадаги мутахассислар учун Марказда “Замонавий банк иши” ва “Банк бухгалтерия ҳисоби” курси бўйича ҳам гуруҳли, ҳам якка тартибдаги машғулотлар ташкил этилган. Ўтган даврда гуруҳларда 351 нафар, индивидуал дастур бўйича эса 153 нафар мутахассис ўқитилди.

Малака ошириш маркази иш бошлаганидан буён ўтган даврда банкнинг 2509 ходими ўз профессионал малакасини оширди.

2003 йил ноябрь ойида биринчи марта Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки билан Тошкент давлат иқтисодиёт университети ўртасида банк учун мутахассислар тайёрлаш масаласида ҳамкорлик қилиш тўғрисида ҳужжат имзоланганди. 2007 йилда эса Тошкент молия институти билан ҳам ҳудди шундай битим тузилди.

Ушбу лойиҳа доирасида Тошкент давлат иқтисодиёт университетининг “Халқаро иқтисодий муносабатлар” ва “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” факультетлари битирувчилари ҳамда Тошкент молия институти “Банк иши” курсининг махсус танлаб олинган талабаларидан иборат гуруҳда банк ишининг параллел ўқитилиши кўзда тутилган.

Қобилиятли талабалар банкнинг юқори малакали ходимларидан иборат махсус комиссия томонидан саралаб олинади. Дастлабки суҳбат жараёнида талабаларнинг назарий тайёргарлиги, чет тилларни билиши, турли иқтисодий семинарларда қатнашиши, матбуот нашрларида чиқиши ҳисобга олинади. Шунингдек, уларнинг бошқа интеллектуал қобилиятлари аниқланади. Суҳбат натижалари асосида банк гуруҳи шакллантирилади.

Машғулотлар Ўзмиллийбанк мутахассислари малакасини ошириш марказида ўтказилади. Маърузаларни ўқишга Миллий банкнинг ҳам ўқитиш, ҳам катта амалий иш тажрибасига эга бўлган масъул ходимлари жалб этилади.

Банк гуруҳи тингловчиси бўлган талабани ўқитиш бир неча босқичда олиб борилади. Бу босқичлар назарий тайёргарлик, амалий машғулот ва ўтилган курс бўйича тест синовларини ўз ичига олади.

Талабалар Миллий банк томонидан махсус ишлаб чиқилган, 50 соатлик маърузани ўз ичига олган мавзулар бўйича ўқитилади. Талабалар олган билими банкнинг пойтахтдаги ва минтақавий бўлинмаларида ўтиладиган амалиётда мустаҳкамланади.

Олий ўқув юртларида тест синовлари тугаб, диплом ишлари ҳимоя қилинганидан кейин бутун таълим курсининг якунлари чиқарилади ҳамда талабалар орасидан энг яхши тайёргарликка эга бўлганлари банк муассасаларига ишга жойлашиш учун йўлланма олади. Бунда банкнинг минтақавий бўлинмаларида ишлаш истагини билдирган битирувчиларга кўпроқ устунлик берилади.

Бундай босқичма-босқич тайёргарлик ўз ижобий томонларига эга. Чунки талабалар бир босқичдан бошқасига ўтиши жараёнида Ўзбекистон банк тизими, банк ишини ташкил этиш, Миллий банкнинг функциялари ҳамда вазифалари ҳақида тобора аниқроқ тасаввурга эга бўлиб боради. Бундан ташқари, банк гуруҳининг тингловчиси ҳали талабалик давридаёқ ўз меҳнат фаолиятини банк билан боғлашга интила бошлайди.

Айни пайтда банк ҳам гуруҳнинг тайёргарликдан ўтган энг яхши ва муносиб тингловчиларини доимий ишга расмийлаштириш учун уларнинг шахсий манфаатлари, қарашлари ва маслакларини ҳисобга олган ҳолда танлаш имкониятига эга бўлади. Ушбу лойиҳа амалга ошириб келинаётган даврда қарийб 120 нафар талаба банк гуруҳида таълим олди ва уларнинг энг яхшилари Банк тизимида муваффақиятли ишламоқда.

Бундан ташқари, Ўзмиллийбанкда ходимларнинг профессионал даражасини ошириш борасида ҳам аниқ мақсадли ишлар олиб борилаяпти. Банк фаолиятининг турли йўналишлари бўйича ўқитиш ишлари амалга оширилмоқда. Бу йўналишлар, хусусан, хорижий шериклар билан ҳамкорликни кенгайтириш мақсадида хорижга хизмат сафарларини ташкил этиш (халқаро банк семинарлари, конференциялар, кўргазмаларида қатнашиш), республика банк ўқув маркази курсларида ўқитиш, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида ўқитиш, Ўзбекистон банклари ассоциацияси, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ҳамда бошқа нуфузли идоралар томонидан ташкил этиладиган қисқа муддатли семинарларда қатнашиш кабилардир.

Банк хизматлари доирасини кенгайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш, янги замонавий банк маҳсулотларини ўзлаштириш, жиҳозланиш ва банк хизматларининг автоматлаштирилишини халқаро талаблар даражасига етказиш учун малакали ходимлар жалб этилиши ҳамда уларнинг профессионал тайёргарликка эга бўлиши, жумладан, минтақавий тармоқ кадрларининг кучайтирилиши талаб қилинади. Ўзмиллийбанк — бу соҳада эришилган ютуқлар билан кифояланиб қолмай, ўз мижозларининг кўнглини олиш йўлида доим такомиллашишга интилувчи юксак малакали мутахассислар жамоасидир.

Банк матбуот хизмати ®

AGROBANK

«АГРОБАНК» ОЧИҚ АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРАТ БАНКИ

барча юртдошларимизни энг улуғ ва энг азиз байрамимиз — мамлакатимиз мустақиллиги куни билан самимий муборакбод этади!

Истиқлол йўлларимизни нурафшон, дилларимизни мунаввар этгани, Ватанимизга эрк, халқимизга фаровонлик келтиргани абадий бўлсин!

"Агробанк" замонавий, қулай ҳисоб-китоб ва жамғарма воситаси бўлган миллий ҳамда чет эл валютасидаги карточкаларини таклиф этади!

Миллий валютадаги пластик картлар учун 2010 йил 1 октябрдан бошлаб қуйида келтирилган тартибда фоизлар тўланади:

Жисмоний шахслар учун — йиллик 3 фоиз
Чет эл валютасидаги Visa Cardlar:

Visa Electron
Visa Classic
Visa Gold

"Талабалар учун" — йиллик 10 фоиз (имтиёзли)

"Ёш оилалар учун" — йиллик 12 фоиз (имтиёзли)

«Агробанк» — юрт ободлиги ва яратувчанлик ғояларининг молиявий таянчи!

Хизматлар лицензияланган

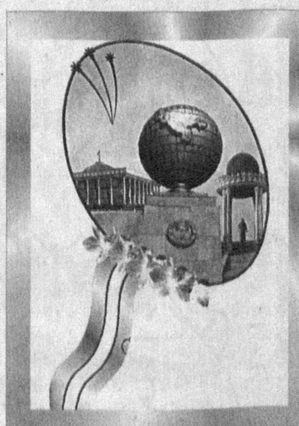

БОЙСУН ЎРМОН ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ТРАНСПОРТИ КАСБ-ҲУНАР КОЛЛЕЖИ

барча ватандошларимизни яқинлашиб келаётган энг улуғ, энг азиз байрамимиз — мустақиллигимизнинг **19 йиллиги** *билан самимий муборакбод этади.*

Юртдошларимизга бахт-саодат, ишларига ва умрларига барака тилайди!

МЕРОС

Маданий ёдгорликлар муҳофазаси

Ўтмиши бой халқмиз. Тарихга назар солсак, дунё илм аҳлини ҳайратга солган, ҳавасини келтирган буюк ишларнинг аксарияти ота-боболаримизга тегишли. Асрлар силсиласига бардош бериб келаётган бетакрор бинолар, осори-атиқалар, нодир қўлёзмалар — буларнинг барчаси маданий ёдгорликларимиз. Ана шу ёдгорликларни асл ҳолича сақлаш, келажак авлодга етказиш бугунги авлоднинг бурчи.

Бош қомусимизда «Фуқаролар Ўзбекистон халқининг тарихий, маънавий ва маданий меросини асраб-авайлашга мажбурдирлар. Маданият ёдгорликлари давлат муҳофазасидадир», — деб белгиланган. Дарҳақиқат, она юртимиз заминида мавжуд бўлган меъморий ёдгорликлар, бадиий-мусиқий асарлар, халқ оғзаки ижодиёти ўзбек халқининг ўзлигини англашига ва бизни бутун жаҳонга танитишга хизмат қилади.

Тарихга назар солсак, узоқ йиллик босқинлар натижасида ота-боболаримиз қолдирган нодир асарларнинг бир қисми йўқ қилинган, жуда кўп тарихий обидаларимиз вайрон этилган эди.

Шукурки, Истиқлол шарофати билан буюк аждодларимизнинг бебаҳо мероси қайта тикланди, уларнинг бир қимматбаҳо асарлари нашр қилиниб, халқимизга етказилди. Бу асарлар дунёнинг кўплаб тилларига таржима қилинди. Ўзбекистон ҳудудида ҳозирга қадар халқимизнинг бебаҳо тарихига оид 2000 дан ортиқ ёдгорликларида қайта таъмирлаш ишлари олиб борилмоқда. Шу билан бирга маданий меросимизни ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилишнинг механизми шакллантирилди.

Булар жумласига маданий бойликларнинг юртимиздан олиб чиқилиши ва олиб кирилиши ҳамда маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланишга оид қонунларни киритиш мумкин. Ушбу қонунлар Ўзбекистон халқининг умуммиллий бойлиги бўлмиш маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш соҳасидаги муносабатларни тартибга солади.

Ўзбекистон маданий ёдгорликларни муҳофаза қилишда фаол ташқи сиёсат олиб бормоқда. Айниқса, халқаро ЮНЕСКО ташкилоти билан ҳамкорликда қилинаётган ишлар диққатга сазовордир. Буларнинг барчаси маънавиятимизни юксалтириш, халқимизнинг миллий ғурурини янада оширишга хизмат қилади.

Азиза ПРИМОВА,
ЎзДЖТУ талабаси

ТАБРИК

ҒАЛЛАОРОЛ ТУМАНИ ҲОКИМЛИГИ

энг улуғ, энг азиз байрам — мустақиллигимизнинг 19 ЙИЛЛИГИ билан барча ватандошларимизни қизғин муборакбод этади

Мустақиллик туфайлигина мамлакатимиз дунёда тенглар ичра тенг бўлиб, бўй кўрсатди, она юртимиз гуллаб-яшнамоқда. Истиқлол барчамизга муборак бўлсин, қадрли юртдошлар!

Элликқалъа туманидаги
«Наврўз» масъулияти чекланган
жамияти жамоаси

азиз байрам — Мустақиллигимизнинг 19 йиллиги муносабати билан барча ўзбекистонликларни чин дилдан муборакбод этади ҳамда мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат тилайди.

«КОСОНДОН» МАСЪУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЖАМИЯТИ ЖАМОАСИ

барча юртдошларимизни энг улуғ, энг азиз байрам — Мустақиллигимизнинг 19 йиллиги билан самимий қутлайди. Ҳар бир ватандошимизнинг бадавлат бўлиб, дастурхони понга тўлишига тилакдошмиз!

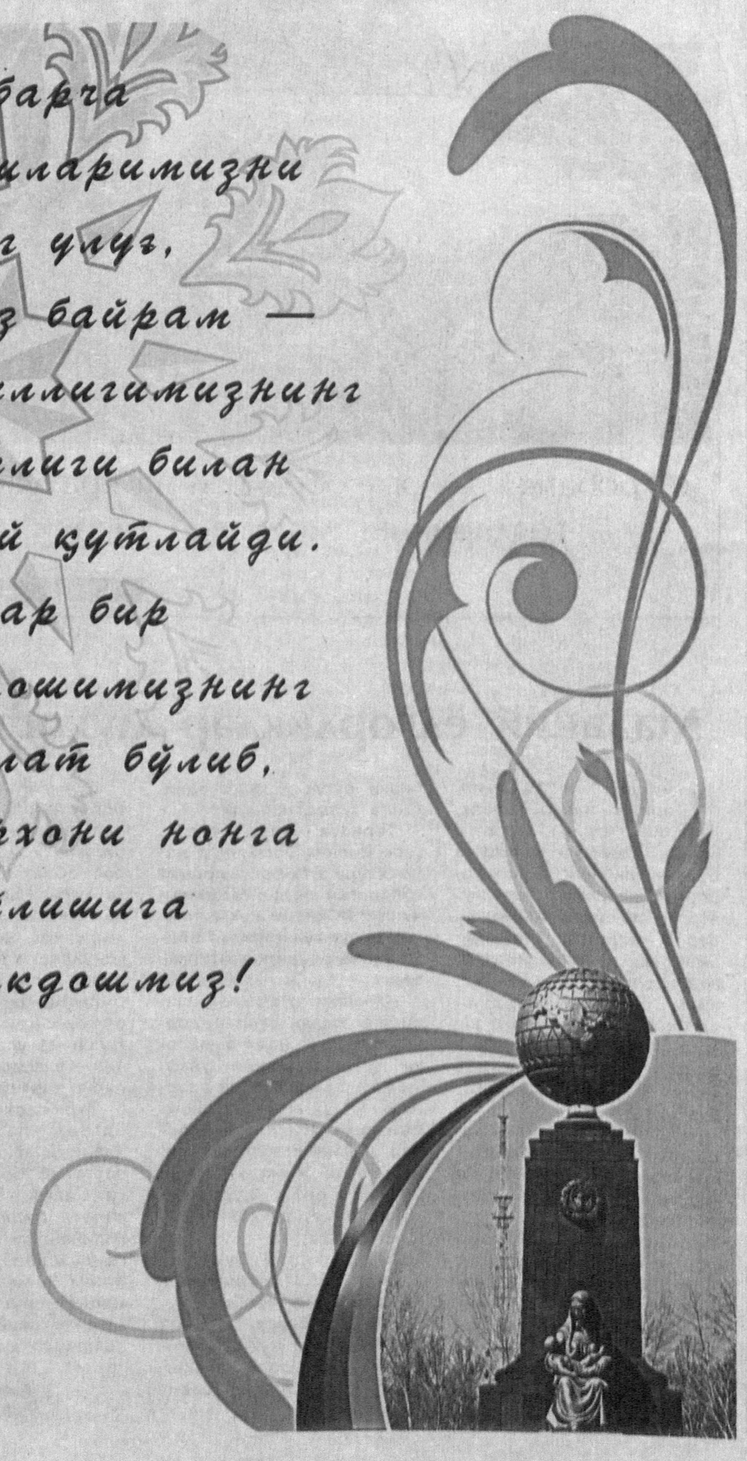

«МИКРОКРЕДИТБАНК»

очиқ акциядорлик тижорат банки

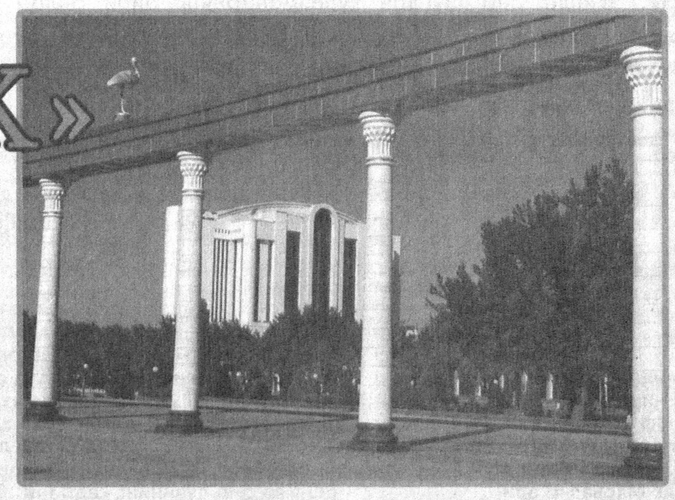

барча юртдошларимизни энг улуғ ва энг азиз байрам — Мустақиллигимизнинг 19 йиллиги билан муборакбод этади!

"Микрокредитбанк" энг улуғ ва энг азиз байрам — Мустақиллигимизнинг 19 йиллиги муносабати билан юқори фоизли янги "БАЙРАМ" ва "ШОДИЁНА" омонатларини ***жорий этди.***

Шошилинг! "БАЙРАМ" ***омонатига маблағлар шу йилнинг 1 сентябригача,***
"ШОДИЁНА" ***омонатига эса йил давомида қабул қилинади.***
"Микрокредитбанк"да ҳар бирининг ўзига хос имтиёзи ва қулайликлари бўлган 23 турдаги омонат депозитлари мавжуд.
"Микрокредитбанк" омонатларидан фойдаланиб, ўз жамғармаларингизни кўпайтиринг!

Ҳурматли мижозлар!!!
"Микрокредитбанк" очиқ акциядорлик тижорат банки Сизга
"ИНТЕРНЕТ-БАНК"
"SMS-БАНК"
хизматларини таклиф этади.

"Интернет-банк" *технологияси интернет тармоғига уланиш мумкин бўлган хоҳлаган жойдан туриб кенг қамровли банк хизматлари кўрсатади.*

"Интернет-банк" *орқали Сиз ёки корхонангиз бухгалтери ўз иш жойидан туриб:*
— тўлов топшириқномаларини ўтказиши;
— ҳисоб рақамига тушган пуллардан хабардор бўлиши;
— ҳисоб рақамдан чиққан пулларни кузатиши;
— зарур ҳисоботларни олишлари мумкин.

"SMS-банк" *— хизмати уяли телефон орқали SMS-хабар алмашуви асосида масофадан туриб банк мижозларига хизмат кўрсатиш тадбирларини амалга оширади.*

"SMS-банк" *— ҳисоб рақамингиздаги ҳар бир банк операцияси тўғрисида Сизга маълумот жўнатиб туради.*

"SMS-банк" *орқали Сиз хоҳлаган вақтда, ҳатто дам олиш ва байрам кунлари ҳам ҳисоб рақамингиздаги пул маблағлари қолдиғи тўғрисида маълумот олишингиз мумкин.*

Хизматлар лицензияланган

Банкимиз хизмат турларидан фойдаланганингиз учун олдиндан миннатдорлик билдирамиз.

НУКУС ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ ҚОШИДАГИ «НУКУС ТРАНСПОРТ» БОШҚАРМАСИ ЖАМОАСИ

Ўзбекистон мустақиллигининг шонли 19 йиллиги байрами билан барча юртдошларимизни самимий табриклайди.

Азиз ватандошларимиз доимо омон бўлишсин, булоқ сувларидек беғубор қалблари шодликка тўлаверсин!

«Жаҳон адабиёти» журналига тўхтовсиз равишда янгидан-янги қўлёзмалар келиб туради. Уларнинг кўпчилиги, албатта, таржима асарлари бўлади. Яқинда ана шундай қўлёзмаларнинг бири билан танишиб чиқдим. Бу асар суриялик олим Муҳаммад Усмон Жамол қаламига мансуб бўлиб, «Буюк донишманд» деб номланарди. Уни араб тилидан тарих фанлари доктори, профессор Убайдулла Уватов таржима қилган.

КОМИЛЛИК

"Буюк донишманд" ким бўлди экан? Кўнглимда туғилган ушбу савол мени дарҳол асар ичига тортиб кетди. Ва мен қўлёзмани ўқиш жараёнида ўзимга мутлақо нотаниш бўлган чиндан ҳам буюк донишмандни кашф этдим: у Туронзаминнинг шуҳратини дунёга таратган улуғ аждодларимиздан бири Абдуллоҳ ибн Муборак Марвазий эди.

Биз халқимизнинг улуғ алломалари ҳақида гап кетганда аждодларимизни бот-бот тилга оламиз. Улар Хоразмий, Беруний, Ибн Сино, Фарғоний, Улуғбек сингари умумбашарият илм-фани ривожига ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшган, бетакрор истеъдоди билан ҳануз дунёни лол қолдириб келаётган сиймолардир. Ибн Муборак ҳақидаги мазкур рисола билан танишиб, уни ҳам ҳеч иккиланмасдан юқорида номлари тилга олинган улуғ аждодларимиз қаторига қўйиш мумкинлигига ишончим комил бўлди.

Асар муаллифи буюк аллома ҳаёти, унинг шахси ва жаҳон илм-фанида тутган мавқеи ҳақида ёзар экан, унга нисбатан чуқур эҳтиромини, ҳайратини яшириб ўтирмайди.

Муаллиф манбаларга суяниб, Ибн Муборак милодий 736 йили туғилганини, онаси хоразмлик, отаси туркийлардан бўлганини зикр этади.

Келинг, буюк алломага унинг замондошлари берган таъриф-тавсифларга бир зум қулоқ тутайлик. Абу Довут Малёсий: "Ибн Мубораkдан илми кўп бўлган одамни кўрмадим, у муҳаддис, адиб, шоир, луғатшунос, фасоҳатли олим эди. Толиби илмлар бошқа бирорта ҳам олимдан ололмайдиган илмни фақат ундангина олардилар"; Мўътала ибн Сулаймон: "Ибн Муборак сингари олимни мен сира кўрмадим, бошқа бирорта олимда йўқ фазилатларни фақат унда кўрдим. Шу боисдан ҳам жуда кўп одамлар унга ўз асрининг энг кўзга кўрингани ва ўша замондаги ғоятда буюги деб қарар эди"; Абу Усома: "Илм олиш мақсадида Ибн Мубораkдан кўра кўпроқ дунё кезган бирор кишини кўрмадим";

Аллома ҳақидаги ушбу фикрлар билан танишар экансиз, кўнглингизда беихтиёр ўтмишда олимлар бир-бирларига таъриф-тавсифда ўта саховатли, серлутф, мулозаматли бўлган эканлар-да, деган фикр ҳам кечиши мумкин. Майли, шундоқ ҳам бўлсин. Лекин ҳазрат Навоийчи? Ҳар бир сўзининг қадрини, баҳосини яхши билган мутафаккир шоиримиз у ҳақида нима дейди? "Насойим ул-муҳаббат" асарини варақлайман: "Они уламонинг шаҳаншоҳи дер эмишлар. Вужуд шижоатида замонасининг ягонаси эрмиш ва тариқат асҳобининг муҳташами ва бу қавм машойихининг кўпининг суҳбатига мушарраф бўлибдур ва машҳур таснифи бор".

Абдуллоҳ ибн Мубораknинг илмдаги хизматлари қандай бўлган? Жумладан, ҳазрат Навоий "машҳур таснифи бор" деганда нимани назарда тутган эдилар?

Унинг беназир хизмати, аввало, Расулуллоҳ (с.а.в) нинг сахиҳ ҳадисларини биринчилардан бўлиб тўплашга бел боғлаганида ва уларни жамлаб китоб ҳолига келтирганида кўринади.

Ишончли ҳадисларни тўплашнинг мураккаб жиҳати — бунинг учун элма-эл юриш, юрма-юрт кезишга тўғри келарди. Бу хусусда Ибн Абдулла Марвазий ҳаётига оид шундай ривоят ҳам бор. Унинг бир марта йирик илоҳиётчи олим Ҳасан Басрийга (642-728) мансуб этилган бир ҳадисни эшитиш учун ўз шаҳри Марвдан Рай вилоятига сафар қилгани ҳақида тарихчи ал-Хатиб Бағдодий аниқ маълумотлар келтирган. У Хорун ибн Муғийрадан, у эса Исмоил ибн Муслимдан ривоят килган. Хорун ибн Муғийра шундай дейди: "Райга келгач, Ибн Муборак менинг ҳузуримга келиб, отининг устида турганча мендан ўша ҳадис ҳақида сўради, мен унга ушбу ҳадисни айтиб бердим. Шунда у: "Фақат шу ҳадисни эшитиш учунгина Марвдан уловда келган эдим", — деди. Бу икки шаҳар ўртасидаги масофа эса минглаб чақиримдан ортиқ бўлиб, туну кун тўхтамасдан йўл юриш, қанчадан-қанча чўлу биёбонларни босиб ўтиш лозим эди. Бу сафар машаққатлари биргина ҳадисни эшитиш учун бўлганини тасаввур қилсак, Ибн Мубораknинг илм йўлида нечоғли фидойилик кўрсатиб, заҳмат чеккани яққол намоён бўлади.

Ҳазрат Навоий "...тариқат асҳобининг муҳташам ва бу қавм машойихининг кўпининг суҳбатига мушарраф бўлибдур" деганида мана шундай лаҳзалик суҳбатларни ҳам назарда тутган бўлиши эҳтимолдан холи эмас. Зеро Ибн Мубораknинг ўзи: "Тўрт мингта шайх (устоз)дан илм ўргандим ва улардан мингтасидан ҳадис ривоят қилдим", — дейди. Буюк донишманднинг юксак комиллик даражасига кўтарилганининг сирларидан бири ўз мақсади йўлидаги мана шундоқ матонатида эмасмикан?

Биз ҳадис илми борасидаги беназир сиймо Имом Бухорий эканини яхши биламиз. Унинг "Сахиҳи Бухорий" тўплами дунёда бу соҳадаги энг мукаммал китоб саналади. Лекин Бухорийга бу китобни яратиш ишқи қачон тушган эди? Унинг устози ким бўлган? Ал-Бухорий ўз таржимаи ҳолида бу борада сўз очиб, унга Ибн Мубораknинг ҳадислар тўплами кучли таъсир этганини алоҳида қайд этган. Зеро, ўша даврда буюк аллома асарлари эл ичида катта шуҳрат топган, мислсиз обрў қозонган эди. Олиму уламолар унинг асарларига кучли эътимод қўйиб, уларни тўла-тўкис ёдлаб олардилар. Жумладан, бўлажак буюк муҳаддис, улуғ ватандошимиз ёш Бухорий ҳам ҳадис ўрганиш учун хорижий юртларга чиқишдан олдин Ибн Мубораknинг йигирма бир минг сахиҳ ҳадисларини қалбига жо айлаганида энди ўн олти ёшга тўлган эди.

Буюк аллома — Ибн Мубораknинг илмда етишган даражаси ва илмга бўлган эътиқоди боис олиму уламолар уни жамики мусулмонларнинг имоми дея тан олишган. Яна аллома замондошларининг уни тавсиф этган сўзларига қулоқ тутайлик. Абдураҳмон ибн Маҳдий: "Мен бирор кимсани Абдуллоҳ ибн Муборакдан устун қўймайман". Имом Насафий: "Ибн Муборак яшаган даврда ундан кўра донгдорроқ, ундан кўра устунроқ, юқорироқ ёинки мақташга лойиқ хислатларга эга бўлган бошқа бир олимни билмайман".

Ана шундай юксак мартаба эгасининг ҳаёти қандай бўлган, турмуши қай йўсинда кечган? Бу саволнинг қўйилишига сабаб баъзан бизга ўтмишдаги алломаларимиз турмуш ташвишларидан озод, дунё ғамларидан мутлақо мосуво зотлардек туюлади. Айниқса, илм кишисини биз одатда вужуд-вужуди билан мутолаага шўнғиган, ҳаётий эҳтиёжлардан йироқ, тирикчилик ғам-ташвишларига бегона одам сифатида тасаввур қилиб келганмиз.

Абдуллоҳ ибн Марвазий-чи? У бизнинг мазкур тасаввуримизга монанд сиймо бўлганми? Йўқ, асло.

Унинг мол-мулки (сармояси) манбаларда қайд этилишича, тўрт юз минг динордан зиёд бўлиб, ҳар йиллик даромади юз минг динорга тўғри келган. Лекин бу бойлик — бу давлат унга отасидан мерос қолмаганди. Бундай катта мол-дунёга у ҳаёти давомида саъй-ҳаракати туфайли эришган эди. Ибн Муборак ҳар йили топган пулининг юз минг динорини илм аҳлига сарфларди. Айни чоғда бу маблағни камайтирмаслик учун тинмай ишлар, тижорат йўлида узоқ юртларга сафар қиларди. Аллома комиллигининг яна бир сири мана шу эзгу амали ва тиниб-тинчимаслигидадир балки?

Ибн Мубораknинг бошқаларга қиладиган ҳиммати ҳамиша беминнат эди. Жумладан, Ибн Муборак ҳатто жазирама иссиқ кунларда ҳам соим (рўзадор) бўлиб, муҳтож одамларни энг яхши таомлар билан сийлар эди. "Оч кишининг қорнидаги бир луқма — дер эди у, — менинг ўлчовимда масжид қургандан ҳам аввало яхшидир, гарчанд у масжидни бир ўзим қурадиган бўлсам ҳам".

Лекин биз, бугунги кун одамлари, бундоқ ҳимматни, бундоқ меҳр-мурувватни тасаввур қила оламизми? Тасаввур қилганда ҳам бунга ишонишга қурбимиз етармикин? Зеро, теварак-атрофимиздаги ҳаётни кўриб турибмиз — кошона уйлар қураётганларнинг яшаш тарзи, уларнинг ҳаётдаги ақидаси, пулга бўлган бемисл "меҳр-муҳаббатлари" бизга беш қўлдек аён! Ҳеч эсимдан чиқмайди, ана шундай янги чиққан бойлардан бири уйида ишлатаётган мардикорларга шаҳарнинг бир бурчидаги энг арзон буханка нонни келтиришини айтиб мақтанганди. Бу билан ўзининг ҳар жиҳатдан тадбиркорлигини таъкидламоқчи бўлганди. Ана шундоқ тушунчадаги одамга Ибн Муборак ҳиммати афсона бўлиб туюлмайдими? Аслида бу афсона эмас, ҳақиқат эди. Ҳақиқатлигига яна бир далил келтирамиз.

Ибн Марвазий ҳаж ибодатига азму қарор қилса, биродарларига: "Сизлардан бу йил кимки ҳажга боришни ният қилган бўлса, ўзи билан олиб борадиган маблағини келтириб менга топширсин. У киши учун бўладиган харажатни мен тўлайман", — дер эди. Кейин уларнинг пул-маблағларини йиғиб олар, пул солинган ҳар бир халта устига эгасининг исмини ёзар ва уларни махсус бир сандиққа солиб, сандиқни қулфлаб қўярди.

Мадинага етиб келгач, ўз ҳамроҳларининг ҳар биридан оила аъзоларининг Мадинаи мунавварадан қандай қимматбаҳо совғалар сотиб олишни буюрганини сўрар ва ҳар бирининг аҳли оиласи буюрган ҳадяларни сотиб олиб, уларга улашарди. Бу ҳол Маккада ҳам ҳаж ибодати арконлари адо этиб бўлингач, такрорланарди. Ибн Муборак сафар бошидан охиригача улар учун ўзи харажат қилар эди. Ўз уйларига қайтгач, зиёратчилар уйларининг таъмирланганини, деворлари сувалганини, эшикларини бўялган ҳолда кўриб, ҳайрон бўлардилар. Улар ўз манзилларига етиб келиб, ўрнашганларидан уч кун ўтгач, Ибн Муборак бир зиёфат уюштириб, ҳаммаларини чақириб меҳмон қилар, шундан сўнг зиёратга борганларнинг пуллари қўйилган халтачаларни чиқариб, ёзилган исмларга қараб, ўз эгаларига тарқатар эди.

Бугун атрофимиздаги дунёда пулдан ўзга қудрат йўқ, пулдан ўзга нажот йўқ, пулдан ўзга эътиқод — ёлғон эътиқод деган тушунчада юрган кимсалар бундоқ олижаноблikни ҳазм қила олармикинлар? Бойлик, мулк олдида жазавага тушиб, туғишганини ҳам тан олмайдиган, сармоя орттириш йўлида имонини аллақачон унутиб қўйганлар-чи?

Ибн Мубораkдаги комилликнинг яна бир қирраси — меҳру оқибат туйғуси эди. У дўстликни қадрлайдиган қалб эгаси бўлган. Бинобарин, у биродарларига ғоятда илтифот кўрсатиб, ҳурматларини ўрнига қўярди. Убайд ибн Жинод бу борада шундай дейди: "Мен дўстларга муносабатда Ибн ал-Муборак сингари бирорта одамни кўрмадим. Агар дўсту биродарларнинг номлари зикр этилиб қолса, уларни кўкка кўтариб мақтарди ва "Фалончига ўхшаганини қаердан топасиз? — деб қўшиб қўярди".

Ибн Муборак ўз биродарларига қилган ажойиб муомаласининг ёрқин мисоли сифатида Абу Ровза ҳикоя қилган воқеани келтириш мумкин: "Макка сафари чоғида мен Мубораkка ҳамроҳлик қилган эдим. Саҳрога етганимизда у мендан: "Йўл бошловчи амир сен бўласанми ёки мен бўлайинми?" — деб сўради. Мен: "Албатта, Сиз-да", — дедим. "Ундай бўлса, сен менинг барча айтганларим ва буйруқларимга бўйсуниб итоат қиласан", — деди. Шундан кейин егуликлар солинган тўрва халтани елкасига кўтариб олди. Мен унга: "Халтани менга беринг, мен кўтараман", — дедим. Шунда у : "Амир менми ёки сенми?" — деди. Мен: "Сиз", — дедим. Шундан кейин сафаримизни давом эттириб кетавердик, ўша кечаси бирдан ёмғир ёға бошлади. Шунда Ибн Муборак яктагини ечиб олиб, менинг устимга ёпди. Ўзи эса тунни яктаксиз ҳолатда ўтказди. Шунда бу ишдан ер ёрилмади, мен ерга кирмадим, Сиз амирсиз деганимга минг пушаймон бўлдим. Мен Ибн Муборак билан хайрлашиб, ундан ажралиб кетаётганимда, менга юзланиб: "Эй Абу Али, агар бундан кейин ҳам сафарларда бирор кишига ҳамроҳ бўлсанг, худди шу зайлда ҳамроҳлик қилгин", — деди".

ҲА-ЁТ

Озиқ-овқат молларида ген инженерияси

Айтишларича, таомнинг қандай кайфиятда тайёрланиши уни истеъмол қилувчиларга ўз таъсирини кўрсатмай қолмас экан. Бу, айниқса, шарқ мамлакатларида кўп зикр этилади. Аммо бугун инсоният олдида таомнинг қандай тайёрланганидан кўра, маҳсулотнинг сифати қай даражада экани муаммо бўлиб турибди.

Бугунга келиб оила аъзоларига сотувдаги турли ширинликларни, чанқоқбосди ёки газланган ичимликларни ичишни ҳам тақиқлаб қўйганлар талайгина. Бир қатор оила бекалари ҳатто салат тайёрлашда ишлатиладиган майонезни ҳам ўз қўли билан тайёрлашга интилади. Чунки кимёвий қўшимчалар мавжуд маҳсулотларни сотиб олишни истамайди. Аслида бугун дунё миқёсида кимёвий қўшимчалар билан бир қаторда генетик ўзгартирилган маҳсулотлар ҳақида ҳам турлича фикрлар мавжуд.

Маълумотларга кўра, кейинги пайтларда озиқ-овқат саноатида генетик ўзгартирилган маҳсулотларнинг қўлланилиши тобора долзарб масалага айланмоқда. Олимлар уларнинг фойдали ёки зарарли экани ҳақидаги баҳсларни давом эттираётган бир пайтда миллионлаб кишилар бундай маҳсулотларни истеъмол қилишда давом этишаяпти.

Генетик ўзгартирилган озиқ-овқат моллари ген инженерияси усулида дунёга келиб, ҳар қандай ҳайвон ё ўсимликка тегишли хусусиятларни сингдириш учун бошқа организмларнинг ДНКсидан фрагмент киритилади. Масалан, помидорнинг совуққа чидамлилигини ошириш учун арктика камбаласи генидан, картошкани колорадо қўнғизидан ҳимоялаш учун заҳари шу қўнғизни ўлдирадиган бактерия гени, гуруч эса янаям фойдалироқ бўлишини таъминлашда инсон генлари чатиштирилиши мумкин.

Аслида бу каби тадқиқотлар ўтган асрнинг 70-йилларидаёқ бошланган. 1992 йилда Хитойда пестицидга чидамли тамаки ўстирилиши йўлга қўйилганди. 1994 йилда Америкада генетик модификацияланган, ташиш учун қулай бўлган помидорлар пайдо бўлди. Шундан буён генетик ўзгартирилган маҳсулотлар тури тобора кўпайиб, ҳозирги кунда соя, маккажўхори, гуруч, картошка, шакар лавлаги, буғдой, нўхат, кунгабоқар, ёғли сут берадиган сигирлар, шўр сувда ҳам, чучук сувда ҳам яшай оладиган лосос каби балиқларнинг генетик ўзгартирилганини учратиш мумкин.

Генетик ўзгартирилган маҳсулот тарафдорлари ген инженерияси инсониятни тобора ортиб бораётган қашшоқликдан қутқариб қолади, деган фикрда. Сабаби, бундай маҳсулотлар унчалик маҳсулдор бўлмаган ерларда ҳам яхши ҳосил бериб, узоқ муддат сақланиши мумкин. Аммо бу соҳанинг аҳлоқий жиҳатлари ҳам борки, айнан шу нарса маълум қаршиликларни келтириб чиқармоқда. Масалан, айрим генетик олимлар турли мутантлар, чунончи, медуза гени билан чатиштирилган, кечаси ёрқин тус берадиган қуён яратиш устида тажрибалар ўтказишаяпти. Жамоатчилик эса бундай тажрибаларни табиат устидан зўравонлик деб ҳисоблашмоқда.

— Инсоният санчқи ва қошиқ билан ўзига қабр қазийди, ўлим эса ликобчанинг тагида, деган хитой мақоли бор, — дейди генетик шифокор Наталья Голдина. — Шу мақолнинг ўзиёқ соғлигимиз тановвул қилаётган таомларимизга нечоғли боғлиқ эканини кўрсатиб турибди. Биз негадир боламизга ҳар куни бир қути йогурт, банан олиб бериб, уни сервитамин маҳсулотлар билан таъминлаётгандек бўламиз. Аслида ўзимизнинг табиий неъматларга нима етсин! Соғлом фарзанд кўришимиз учун таомномамизга алоҳида эътибор беришимиз шарт. Эндиликда инсоният тановул қилаётган маҳсулотларни ҳам ақл билан сотиб олиши лозим. Тўғри, биз ҳозирда бозорларимиздан табиий маҳсулотларни бемалол сотиб олишимиз ва уларни қўрқмай истеъмол қилишимиз мумкин. Аммо биз дунёдан узилиб қолмаганмиз, бинобарин, мамлакатимизга айрим маҳсулотлар четдан кириб келиши ҳам табиий.

Бугун дунё миқёсида ҳам бу мавзуга оид кўплаб анжуманлар ўтказилмоқда, олимлар генетик ўзгартирилган маҳсулотларни текширишда давом этишмоқда. Британиялик олим Арпад Пуштаи ҳам трансген маҳсулотлар бўйича каламушлар устида тадқиқот ўтказди. У каламушларни маълум муддат давомида фақат трансген картошка билан озиқлантирди. Олим тадқиқот натижаси бу маҳсулот жониворларнинг иммун тизимига салбий таъсир кўрсатганини, ошқозон-ичак, жигар, мияда турли ўзгаришлар содир бўлганини таъкидлади.

Генетик ўзгартирилган организмлар инсониятни очлик, қашшоқлик каби азоблардан қутқарар, аммо экологлар бундай ўзгаришлар ёввойи табиатга ҳам қўлланиладиган бўлса, экотизимда даҳшатли ўзгаришлар юз бериши ҳеч гапмас, деган фикрда қатъий туришибди. Масалан, чангланиш натижасида бегона ўтлар генетик модификацияланган организмлардан зараркунанда ва пестицидларга қарши тура оладиган генни ўзлаштирса, уларнинг кўпайишини назорат қилиб бўлмай қолади. Улар табиатдаги кўплаб ўсимлик турларини қириб, катта майдонларни эгаллаб олиши мумкин. Бу борада озиқа масаласида ҳам хавфлар юзага келиши мумкин. Масалан, бразил ёнғоғига соя ўсимлиги ДНКси кўчирилганда кўплаб инсонларда аллергияни келтириб чиқаргани маълум бўлди.

Ҳозирда бир қатор давлатлар — АҚШ, Канада, Хитой, Австралия, Аргентина, Мексика, Уругвайда генетик ўзгартирилган маҳсулотлар истеъмол қилиб келинмоқда. Швейцарияда эса референдум ўтказилиб, ушбу мамлакат бундай маҳсулотларга тақиқ киритди. Дунё миқёсида эса АҚШ трансген маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича биринчи ўринда туради. Бу ерда 80 фоиз озиқ-овқат генетик ўзгартирилган маҳсулотлардан тайёрланади.

Бундай трансген маҳсулотлар кўплаб турдаги озиқ-овқатларга қўшилади. Масалан, қандолат ҳамда нон маҳсулотларига, алкоголсиз ичимликларга генетик ўзгартирилган маккажўхори қўшилади. Рафинадланган ёғлар, маргарин, майонез, колбаса ва ҳатто болалар озуқасига ҳам генетик ўзгартирилган соя қўлланилади. Шунингдек, озиқ-овқат саноатида соядан эмульгаторлар, қуюқлаштирувчи, стабилизатор каби қўшимчалар ҳам олинади.

Трансген маҳсулотлар билан шуғулланувчи замонавий биотехнологик компаниялар юқори тезлик билан ривожланиб бормоқда. Катта инвестициялар киритилган бу соҳани тўхтатиш дейрли мумкин эмас.

Генетик ўзгартирилган маҳсулотларнинг хавфини тўла англаш учун инсоният бир неча ўн йилликни бошидан ўтказиши лозим. Фақат ўша пайтга келиб, бу хатоларни тўғрилашга кеч бўлмаса бас. Шунингдек, генетик ўзгартирилган маҳсулотларнинг зарарли эканини ҳозирча юз фоизли ишонч билан таъкидлаш ҳам қийин. Сабаби, табиатда ҳам инсон озуқаси учун яроқсиз бўлган заҳарли ва мутаген организмлар мавжуд.

Афсуски, лаборатория шароитида мутантларни аниқлаш, шунингдек, генетик ўзгартирилган маҳсулотлар кириб келишининг олдини олишнинг иложи йўқ. Аммо инсоннинг ўзи нима тановул қилишни танлаш ҳуқуқига эга. Муҳими, бу танловни амалга оширишда мишмишлар ва кимдандир эшитган гапларга эмас, балки илмий асосланган хулоса ва тавсияларга кўпроқ аҳамият бериш лозим.

Гулрух МЎМИНОВА,
журналист

Сурхондарё вилояти «Жанубавтормет» ишлаб чиқариш корхонаси жамоаси

мамлакатимиз фуқароларини мустақиллигимизнинг 19 ЙИЛЛИК БАЙРАМИ билан табриклайди.

Азиз ватандошлар!

Сизларни шодлик ва қувонч, мустаҳкам соғлик ҳеч қачон тарк этмасин. Юртимизнинг мусаффо осмони ҳамиша тинч ва осуда бўлсин.

СИРИ

Биз буюк аждодлар ҳақида гап кетганда уларнинг эзгу фазилатларини тилга олишга мойилмиз. Шу боисдан баъзан уларни китобий сиймоларга айлантириб қўямиз. Шу ўринда бир жиҳатни таъкидламоқчиманки, Ибн Муборак ҳақида сўз кетганда мен ана шу майлдан тийилишни аввал-бошдан кўнглимга тугиб олгандим. Тўғри, ҳаётда ҳиммат ва мурувват борасида шундай инсонлар ҳам бўлади. Улар ўзларига олижаноблиги, айни чоғда хоксорликни шиор қилиб олганликлари туфайли фақат эзгу ишлар тараддудида умргузаронлик қиладилар. Бундай тийнат замирига теранроқ назар солсангиз, унда ўзгаларга яхшилик қилувчи инсон сифатида ном чиқариш таъмаси ҳам йўқ эмаслиги билиниб қолади. Бироқ ибн Мубораknинг қалби бундай туйғулардан мутлақо йироқ эди.

Буюк алломанинг инсон ички дунёси хусусида айтган қуйидаги мулоҳазаси одамни беихтиёр ўйлантириб қўяди. Зеро, инсон феъл-атворида турфа қирралар мужассамдир. Бу қирралардан, айниқса, иккитаси кўзга ёрқин ташланади. Булар иқтидор ва комилликдир. Қизиғи шундаки, бу икки хислат ҳамиша уйғун келавермайди. Жумладан, кимдир иқтидорда буюк, феълан ноқис бўлиши мумкин. Ёки бунинг акси — кимдир ўта самимий, беғараз, лекин ноёб тафаккур эгаси бўлмаслиги мумкин. Инсоннинг ҳар жиҳатдан тўкис бўлиб шаклланиши камдан-кам учрайдиган ҳодисадир. Табиатнинг бу қонуниятини тан олмай бўладими? Аммо бу ҳақиқатни англамоққа ҳамма ҳам қодирмикин? "Олиму уламолар ҳаётини обдон ўрганиб, — дейди Ибн Муборак, — шомликлар, ироқликлар ва хижозликлар билан шахсан мулоқотда бўлиб, фақат улардан учтасида одоб-ахлоқ (адаб)нинг гувоҳи бўлдим. Ибн Аъвнда табиий (туғма) одобни, Абдулазиз ибн Абийда такаллуф (кейинчалик таълим йўли билан олинган нарса) билан аралаш одобни, Ваҳоб Маккийда эса бамисоли у одоб-ахлоқ билан бирга туғилгандек ҳолатни кўрдим".

Шубҳасизки, шууран закий, фикран жасур шахсгина бундай тарзда мулоҳаза юритиши мумкин. Ибн Муборак ана шундай алломалардан эди. Зотан у инсоннинг қусур ва гуноҳлардан мутлақ холи бўлолмаслигини, билъакс уни яратган Аллоҳгина мутлақ мукаммал ва мутлақ беқусур (беайб) эканини яхши биларди.Унинг эътиқоди бу борада қоим ҳамда юксак эди.

Қўлёзманинг қайсидир саҳифасида ибн Мубораknинг ушбу дил изҳори қайд этилган: "Аллоҳ йўлида холис дўстни тополмаганим менинг мадоримни қуритгани каби бошқа бирор нарса мадоримни қуритмади". Бу жумланинг тагига чизиб, чуқур ўйга толдим. Бу дил сўзи эмас, дил фарёди эди! Чин дўст топиш ҳамма замонларда ҳам қийин бўлган экан-да? Бизку, оддий одамларmиз. Улуғлар-чи? Уларнинг қалблари ҳамиша уйғоқ, дардлари ҳамиша кабирдир. Уларнинг уйғоқ қалблари шу қадар нозик ва сергакки, улус нигоҳи ҳамиша пайқамайдиган жамият иллатлари, қусур ва нуқсонларни ҳам ўткир нигоҳлари билан йириклашган ҳолатда кўрадилар. Шунингдек, ҳар бир инсон қалбига рентген нури янглиғ назар ташлайдилар. Инсон қалбидаги нафсу кибр, каззоблигу риё, мунофиқлигу фисқ-фужурлар уларнинг нигоҳидан ҳеч қандай парда ортига яширина олмайди. Оқибатда теварак дунёни олий мақомда кўрмоқни истаганлар ҳамда ўзларига комил дўст топмоқни орзу қилганлар ҳар доим ҳам муродига етавермайдилар.

Навоий бир ғазалида фарёд қилади:

Қилди душман раҳм, баским,
қилди жабр изҳор дўст,
Эй кўнгил, душман топ эмди,
тутмағил зинҳор дўст.

Наҳотки улуғ шоир атрофида унга жабр етказиш учун кимсалар дўст қиёфасига кириб олганлар? Йўқ, ҳолат бундан нозикроқ, Навоийга ўзини дўст тутувчилар маънан шоир даражасида эмаслар, дўстлик мақомини ҳар қачон ҳам комиллик даражасида адо эта олмайдилар. Зеро, шоир нигоҳига ҳар қалбдаги қусру иллат, нокомиллик кўзгудагидек кўриниб туради. Шу боисдан шоир "Мени истар кишининг суҳбатин кўнглум писанд этмас", деб бежиз айтмаган.

"Мени ҳам эслагин, бор бўлсанг, дўстим", — дея нола қилган эди халқ шоири Абдулла Орипов.

Ўзини фидо этишга тайёр мухлислар орқасидан тўда-тўда бўлиб эргашган пайтда наҳотки шоирга дўст қаҳат бўлган бўлса? Сиртдан қараганда шундоқ. Аммо...

Агар маънан юксак мақомга эришган шахслар дўст аталувчи сиймога юксак талабларни қўймаганларида эди, "олам гулистон" бўларди ва улар ёлғизликдан фарёд қилмай ўтардилар. Афсуски, улар бу борада муросасиздирлар! Комилликнинг яна бир сири юқорида таъкидланган нокомилликка нисбатан ана шундай муросасизликда эмасмикин?

Улуғлик Аллоҳнинг инъомими? Ёки қондан ўтадиган хислатми? Ёки у тарбия ва парвариш туфайли юзага чиқадими? Бундай саволларнинг ҳар қанчасини бериш мумкин. Лекин бу тилсимни ечиб бўлмайди.

Араб тарихчиси Хотиб Бағдодий ўзининг "Тарихи Бағдод" ("Бағдод тарихи") номли машҳур асарида баён қилишича, у (ибн ал-Муборак)нинг Сохир исмли дўсти унинг қувваи ҳофизаси ақл бовар қилмайдиган даражада кучли бўлгани ҳақида шундай деган: "Биз мадрасанинг дастлабки босқичларида ўқиб юрганимизда ёш бола эдик. Бир куни ибн Муборак билан узундан-узоқ хутба айтаётган бир кишининг яқинидан ўтиб борардик. Бу жойдан ўтганимиздан кейин у менга: "Мен бу хутбанинг ҳаммасини ёдлаб олдим", — деди. Бу гапни эшитганлардан бири: "Қани, ундай бўлса, айтиб бер-чи", — деди. Шунда у ҳозиргина эшитган хутбасини бир сўзини ҳам қолдирмасдан айтиб берди. Ибн Муборак бу хутбани бир марта эшитгандаёқ ёдлаб олган экан.

Ибн Муборак камдан-кам учрайдиган ноёб қувваи ҳофиза билан неъматланган эдики, бу хусусда унинг ўзи ҳам: "Ниманики қалбимга ишониб топширган бўлсам, у менга ҳеч қачон хиёнат қилмаган", — деб айтади.

Инсонни буюкликка, комиллик даражасига олиб чиқадиган омиллар кўп, сирлар бисёр. Албатта, уларни идрок қилиш, илғаш, тагига етиш мушкул иш. Лекин буюклар ҳаётида истеъдодига қанот берадиган, қаттиқ ерни ёриб чиққан ниҳолни офтоб нурлари ила юксакликка даъват этганидек мурғак зеҳнни рағбатлантирадиган нуқталар ҳам борки, уларни-да эътиборга молик деб санамоқ тўғридир. Жумладан, Абдуллоҳ ибн Мубораknинг ёшлик чоғларидан бошлаб отаси уни шеърий асарларни ёд олиш ва ривоят қилишга қизиқтириб, ҳавасиштиёқини оширади. Бу ҳақда Зунайтдан, у Абу Тумайлодан шундай ривоят қилинади: "Менинг отам ва Абдуллоҳнинг отаси Муборак икковлари тижорат билан шуғулланардилар. Улар ёдлаш хусусида биз учун шундай тартиб жорий қилдиларки, қайсимиз бир қасида ёдласак, шунга бир дирҳам мукофот берардилар". Бу хусусда Абу Гассон: "Натижада улар икковлари ҳам шоир бўлиб етишдилар", — деган.

Кўзингиз тушганми, пастқамликларда, узлат бурчакларда юксакларга интилиб ўсган гиёҳларга? Бундай гиёҳлар, аслида, барг ёзмасдан сарғайиб кетиши керак эди. Лекин улар кун давомида бир лаҳза бўлса ҳам осмонда қуёш борлигини пайқаб қоладилар. Балки қуёшнинг ўзи уларга кун давомида бир марта бўлса-да, меҳр-эътибор кўрсатиб, ўша — зах ерга кўксини берган пажмурда кўкатларни нурлари билан сийлаб ўтар, «мукофот»лар? Ана шу эътибор зулмат ва рутубат бағридаги гиёҳларни юксак-юксакларга қадар талпинтиради, уларга ирода ва куч-қувват беради. Эътибор, меҳр, алқаш қоронғи бурчакдаги ўсимликкаки шунчалик куч бахш этганда, нечук яйраб турган, эмин-эркин қалбларда мўъжизалар яралмасин!

Ёш истеъдод тарбиясида эътиборнинг, ишончнинг кучи нақадар эзгу ва улуғ! Бугунги кунда Юртбошимиз томонидан мамлакатимиз ёшларига кўрсатилаётган ишончнинг, уларга билдирилаётган рағбатнинг боиси шундандир? Мамлакатимизда Зулфия номидаги Давлат мукофоти, "Ниҳол" мукофоти, "Келажак овози" сингари ажойиб танловлар, тадбирлар анъаналар шаклландики, булар, албатта, келажакда мевасини беради. Ёш ёзувчи ва шоирларга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрликлар-чи? Умуман олганда, шоир аҳлининг қалби ҳамиша гўдакнинг қалби сингаридир. Эътибордан, меҳрдан ҳаммадан кўра уларнинг қалблари нурланади. Шу боисдан уларга кўрсатилаётган рағбат омиллари уларни буюк асарлар яратишга шижоатлантирмоғи шубҳасиздир.

Бир дўстимнинг фарзанд камолоти йўлида камарнинг роли жуда муҳимдир, дегани ҳамон эсимда. Лекин мен рағбатнинг, эътибор ва ишончнинг таъсири ундан кучлироқ ва эзгуроқ деб биламан. Эҳ, мен қайтадан ёш ота бўлиб қолганимдами!

Ибн Муборак илмни учратган жойида олар, бу борада унга бирор нарса тўсиқ бўла олмасди. Айни чоғда шуни алоҳида таъкидламоқ лозимки, у ёшligидан устоз қадрини юксак тутадиган толиблардан эди. У тиним билмай устозларнинг хизматини адо этар, уларга чексиз иззат-икром кўрсатарди.

Сунний йўналишдаги тўрт мазҳабнинг бири —Ханафийликнинг асосчиси буюк фақиҳ Абу Ханифа (699-676) унинг устозларидан бири эди. Кўплаб муҳаддислар бу буюк алломадан сабоқ олганлар. Шулар орасида ибн Муборак фиқҳ илми бўйича Абу Ҳанифадан кўп сабоқ олган, бу илмда ундан энг кўп фойда кўрган шогирдлардан саналади. Ибн Муборак устозига ҳамиша чексиз эҳтиромда бўлган. Кўп олимлар, жумладан, Яҳё ибн Муъийн: "Абу Ҳанифанинг фазилатлари-ю, яхшиликларининг тавсиф ва тасвирида ибн Мубораkка етадиган бирорта олимни эшитмаганман", деб таъкидлайди.

Ибн Муборак илмни юксак қадрлади ва унга иззат-икром билан муносабатда бўлди. У амир ва султонларнинг, бой-бадавлат кишиларнинг остоналарида хор бўлиб эзилмади, ўз қадрини баланд тутди. У ҳамиша: "Нубувват (пайғамбарлик)дан кейин турадиган илм тарқатишдан устун бирор ишни билмайман", дея такрорлар, шунингдек, "Мен учун ғоятда ажабланарлиси, илм эгалламаган киши ўзини қандай қилиб юксак ҳурматга муносиб ҳисоблайди?" деб кўп гапирар эди. Бир марта ундан: "Одамлар ичра энг ҳурматга сазоворлилари кимлар?" деб сўрашганда: "Олиму уламолар, — деб жавоб қилади. Чунки улар ўз илми билан ҳақ йўлни кўрсатадилар, билимли бўлиш инсонни бошқа барча мавжудотдан батамом ажратиб турадиган алоҳида хусусиятдир", — дейди. У бутун умри давомида барча одамларни у илм аҳлидан бўладими ёки жоҳил бўладими, мунтазам равишда илм олишга ундар эди. "Илмини муттасил ошириб бормаган киши ҳақиқий олим бўлолмайди, агарки у барча илмларни эгалладим деб ўйласа, уни одамларнинг энг жоҳили деб ҳисоблайвер", дея уқтирарди.

Ибн Мубораknинг шахсида, вужудида илм билан боғлиқ ўзига хос бир виқор — улуғворлик мавжуд эди. Шу боис у илмни алоҳида эъзозлаб, қадр-қимматини ўз ўрнига қўярди. Унинг наздида илм олиш жумлаи ибодатлардан улуғ ибодат ҳисобланарди.

Биз ушбу мақоламизда улуғ аждодларимиздан бири, буюк донишманд ибн Мубораknинг юксак маънавий қирралари, комил инсон бўлгани борасида фикр юритдик. Бу юксак комилликнинг сирларини очишга ҳаракат қилдик.

Ибн Мубораkка ўлим ҳозир бўлганда, у ўз мавлоси Насрга қараб: "Бошимни тупроққа қўй", — деди. Шунда Наср ҳўнграб йиғлаб юборди. У Насрдан: "Нима учун йиғлаяпсан?"— деб сўради. Наср: "Мен шу онда сизнинг тўкин ҳаётингизни ўйлаяпман, ҳозир эса фақир ва ғариб кишидек вафот этаяпсиз",— деди. Ибн Муборак: "Бундай гапни гапирма, жим бўл. Чунки мен Аллоҳ таолодан тириклик давримда бойларнинг ҳаётини ато этишини, ўлаётганимда фақирларнинг ўлимини беришини сўраганман", — деди ва абадиятга риҳлат қилди.

Ибн Муборак ҳижрий 181 (милодий 798) йилда 63 ёшида Ироқдаги Фурот дарёси бўйида жойлашган Қиёт деган шаҳарчада вафот этиб, ўша жойга дафн қилинган. Унинг қабри кўзга ташланиб турадиган жойда бўлиб, ундан зиёратчиларнинг қадами узилмайди.

"Шуни мамнуният билан қайд этиш лозимки, эзгу фазилат ва интилишлар халқимизнинг қон-қонига ва суяк-суягига сингиб кетган. Унинг табиатига хос бўлган юксак маънавият, неча асрларки, бизни не-не балоқазолардан, тўфон ва бўронлардан соғ-омон асраб келмоқда. Ҳар қандай босқин ва истилоларга қарамасдан, ҳар қандай оғир ва мураккаб шароитда ҳам ота-боболаримиз ўзлигини йўқотмасдан, маънавий ҳаёт мезонлари, одоб-ахлоқ қоидаларига амал қилиб, комиллик сари интилиб яшагани бугун ҳам барчамизга ибрат бўлиб, куч-қувват бағишлаб келмоқда", — дейилади Юртбошимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" китобида.

Ўша асрлардаги дунёнинг 700 та буюк шахсидан 500 таси бизнинг боболаримиз бўлган. Улуғ аждодларни ёд этмоқ, уларнинг хотирасини эъзозламоқ, улар қолдирган умумбашарий меросни ўрганиш халқимиз қаддини тиклашга, Ватанимиз шуҳратини дунёга ёйишга хизмат қилади. Жумладан, янаги йилда Ибн Муборак таваллудига 1275 йил тўлади. Баркамол авлодни тарбиялашда, айниқса, Ибн Муборак сингари сиймолар тимсоли ёрқин ибрат бўла олади. Бу туйғу буюк соҳибқирон Амур Темурдан қолган ҳақиқатдир.

Буюк соҳибқирон улуғ аллома хокидан келтириб, Қашқадарё вилоятининг Муборак шаҳри яқинида унга рамзий мақбара бунёд этган эди. Хўжа Муборак қишлоғи ҳудудида жойлашган ушбу мақбара асрлар давомида халқимиз томонидан эъзозлаб келинмоқда. Мустақилликдан кейин бу мақбара қайта таъмирланиб, янада салобат ва юксак мақом касб этди.

Мирпўлат МИРЗО

Киссавур

Киссавурни кўрганмисиз? Башараси буқаламундек бир зумда тусини ўзгартирадиган, бўйнида галстук, кўзида қора кўзойнак, дейсизми? Балки шундайдир. Лекин киссаворларнинг энг зўрини, чаққонини мана камина кўрган.

Хотиннинг топшириғига биноан бозорга боргандим. Тумонат одам, «пўшт-пўшт» дегувчиларнинг сони мингта. Бозор дарвозасидан кирганимни биламан, уч нафар йигит бостириб келса бўладими!!! Бири туртиб ўтди, паканаси сўкди, дарози «Брат, осторожно», деб қўйди. Жаҳлим бурнимнинг учига келди. Шундай катта майдонга нега сиғмайди-я, булар?! Нима қилади, мен қарияни туртиб? Кетавермайсанми атрофимиздан айланиб ўтиб. «Э, бор-э, қоқилиб ўлгур», дедим-да, сўкиниб ҳам қўйдим. Қўлимни чўнтагимга тиқиб, юрагим шув этиб кетди. Ҳалиги учаласидан бири мени «сийлаб» турганда, иккинчиси костюмимнинг чўнтагидан акчаларимни ўмариб кетган экан. Чап чўнтагимдаги юз сўмликларни олдим-да, шимимни орқа чўнтагига жойладим. Эҳтиёт шарт тугмасини ҳам қадаб қўйдим.

Бир неча қадам ташлаганимни биламан, "Ҳой тоға, тоғажон", — дея ёнимга бир мўйловли ўспирин югуриб келди. Мени уч марта меҳр билан қучоқлади.

— Ҳой шилқим! Мен сенга қанақа тоғаман, ҳаётимда кўрмаганман-ку? Кимсан ўзи? Бу ерда ҳеч қандай жиянпияним йўқ мени, — дедим қатъийлик билан.

— Тоғамсиз, энг кераги топдим тоғажонимни, — у шундай деб баралла қичқира бошлади. Кейин яна мени бағрига маҳкам босди.

Қаранг-а, биринчи қучоқлаганда кўзойнак кетган экан, иккинчисида чўнтак соат, учинчи бор қучоқлаганида шимимнинг орқа чўнтагидаги майда пулларимни ўмарибди.

Маҳоратингга қойил, «жиян»! Хотинимдан яшириб қолган озроқ пулим пайпоқ ичида, оёғимни қиздириб турганди. Секин пайпоқдаги пулни санай бошладим. Уч юз сўм экан. Уйга етиб олишга бемалол етади.

Остонада Таннозхоним кутиб олди. Шалвираб турганимдан ниманидир пайқади шекилли, энсаси қотганини яширолмади. Бобби деган мушугим эса менга еб қўйгудек қараб қўйди. Мен эса жаҳл аралаш бўм-бўш қора сумкани бурчакка улоқтирдим.

— Энди, — дедим ўзимга-ўзим. — Ҳеч ким билан қучоқлашиб сўрашмайман.

Пўлат ҲАМДАМ

СУҲБАТ

ФАРЗАНДИМ ДЕБ ЯШАЙДИГАН ЭЛ...

"Оила мўъжазгина жамиятдир, аммо бутун инсоният дунёсининг дахлсизлиги шу жамиятнинг қай даражада жипслигига боғлиқ", деган экан алломалардан бири. Ҳақ гап. Зотан, оила тинчлиги, унинг ободлиги — юрт фаровонлигидан нишонадир.

Муҳтарам Президентимизнинг ташаббуси билан 1998 йилда ташкил этилган республика "Оила" илмий-амалий маркази ҳам оилаларнинг мустаҳкамлигини янада таъминлаш йўлида хизмат қилишдек эзгу ният билан фаолият юритмоқда. Қолаверса, бу марказ мамлакатимизнинг энг кичик бўғини бўлган оилалардаги айрим муаммо ва камчиликларни илмий нуқтаи назардан ўрганиш, таҳлил қилиш ва уларни бартараф этиш бўйича асосли тавсиялар ҳам бериб боради.

Суҳбатдошимиз республика "Оила" илмий-амалий маркази катта илмий ходими **Маҳбуба МИРАҲМЕДОВА***нинг бу борада ўзига хос қарашлари, дадил фикрлари бор.*

— Фахр билан айтиш мумкинки, юртимизда ибратли оилалар кўп. Аммо бугун замон зўр шиддат билан янгиланиб, тараққий этиб бормоқдаки, бу ўзгаришлар хоҳлаймизми, йўқми, оила муҳитига ҳам таъсир этмай қолмайди. Шундай экан, сиз мутахассис сифатида XXI асрдаги ўзбек оиласи қандай бўлиши керак, деб ўйлайсиз?

— Чиндан ҳам, бугунги оила ўтган асрдагига қараганда тубдан фарқ қилади. Янги техника ва технологиялар, илм-фаннинг энг сўнгги янгиликлари ҳаётимизнинг бир бўлагига айланиб бормоқдаки, кундалик турмушимизни уларсиз ҳатто тасаввур эта олмаймиз. Чунки бугун ахборот энг зарур эҳтиёж ҳисобланади. Ахборотни эса китоб титкилаб, газета мутолаа қилиб эмас, кўпинча энг осон йўл — интернет орқали топишга уриниш авж олмоқда. Демакки, интернет ҳаётимиз йўлдоши бўлиб улгурди. Шундай экан, унинг ижобий имкониятларини тан олган ҳолда салбий таъсирларидан ҳимояланиш йўлларини ўрганиш давр талабидир. Чунки ҳар бир оила аъзоси, айниқса ёш болалар ушбу жаҳон ахборот тўридан фойдаланар экан, фарзандларимизда унинг салбий таъсирларига қарши иммунитет ҳосил қилишимиз лозим. Бу дегани болаларимизга интернетдан оқилона фойдаланиш йўлларини кўрсатиб, жангари ўйинлар ёхуд ҳаёсизликни тарғиб қилувчи сайтларнинг зарарли жиҳатларини эринмасдан содда ва ишонарли тарзда тушунтиришимиз даркор. Тўғри, XXI аср ўзбек оиласи барча замонавий билимлардан хабардор бўлиши фахрланишимизга арзийди, аммо болаларимиздаги миллий руҳни сақлаш ва уни янада юксалтириш ота-онанинг Ватан олдидаги, миллат олдидаги бурчидир.

Яна бир гап. Бугунги кун оиласининг ҳар бир аъзоси ҳеч бўлмаганда ўрта махсус билимга эга бўлиши зарур. Бунинг учун эса юртимизда жуда катта имкониятлар мавжуд. Яъни, фарзандларимиз тўққизинчи синфни тамомлагач, касб-ҳунар коллежлари ёки академик лицейларда таҳсил олишни давом эттириш ҳуқуқига эга. Аммо, минг таассуфки, баъзи ота-оналар фарзандлари тўққизинчи синфни битириши билан уни вояга етган ҳисоблаб қўя қолишади-ю, таҳсилни давом эттириши шарт эмаслигини таъкидлашади. Бу ҳолат, айниқса, қизларга нисбатан қўлланилмоқда. Бу эса эрта никоҳлар кўпайишига ва ўз навбатида оила қуришга тайёр бўлмаган ёшлар орасида ажримлар сонининг ошишига сабаб бўлади. Ахир, мактабни битирган бола ҳали вояга етмаган-ку! Қолаверса, уларнинг таълим олишни давом эттириши ҳам мажбурий-ку! Аслида ихтиёрий-мажбурий таълим дегани, хоҳласанг ўқи, хоҳламасанг ўқима, деган маънони билдирмайди. Унинг ихтиёрийлиги болалар ўз хоҳишларига кўра ихтиёрий равишда таълим муассасаларини танлаш ҳуқуқига эга, аммо таҳсил олишни давом эттиришлари шарт. Буни ҳар бир ота-она ва ўсмир тўғри тушуниши лозим. Ахир, фан-техника шиддат билан ривожланиб бораётган замонда бирор касб ёки ҳунарнинг эгаси бўлмай туриб, умргузаронлик қилиш мумкинми?! Зотан, файласуфлардан бири айтганидек, "Ўз фарзандига ҳеч бир фойдали ишни ўргатмаган киши ўғри тарбиялаётган бўлади".

— "Қуш уясида кўрганини қилади", дейди халқимиз. Оилада ота-онанинг ўзаро муносабати фарзандлар тарбиясига ҳам таъсир кўрсатади, албатта. Сизнингча, фарзанд тарбиясига, асосан, ким масъул? Умуман, тарбиянинг асосий мезони нима?

— Дарҳақиқат, катталарнинг ўзаро муносабати болалар тафаккури, дунёқараши, ҳатто руҳиятида ҳам ўзгариш ясай бошлайди. Ҳаттоки, бешикдаги мурғаккина чақалоқ ҳам ота-онасининг кайфиятини сезади. Мисол учун, аёлнинг асаблари таранглашиб қолса, она сути орқали бола руҳиятига ҳам бу кайфият ўтади. Агарда оиладаги носоғлом муҳит муттасил давом этаверса, болада кучли руҳий зўриқиш пайдо бўлиб, у бутун умри давомида терс ва тажанг характерли бўлиб қолади. Агар тўрт-беш ёшли болакайдан "Сен отангни яхши кўрасанми, онангни?" деб сўрасангиз, кўпчилиги қай бирини танлашни билмай қолади. Чунки икковини ҳам яхши кўради-да. Аммо баъзи болакайлар дарров ё онасини, ё отасини танлайди. Бундан ўша болалар яшаётган оиладаги вазиятни англаш мумкин. Отасини ҳам, онасини ҳам яхши кўрадиган болаларнинг оиласида соғлом муҳит ҳукмрон бўлса, ҳеч иккиланмай улардан бировини танлаган боланинг оиласида эса носоғлом муҳит мавжудлигини сезиш мумкин. Чунки агар отаси онасини хўрлаётган бўлса, бола ўз отасидан нафратлана бошлайди. Ёки, аксинча, ота камситилаётган бўлса, фарзанд онасини ёмон кўриб қолади. Агар носоғлом муҳитда ўсаётган гўдакнинг атрофидагилари, мисол учун, маҳалла-кўй, қариндош-уруғлари, ўртоқлари у билан яхши муносабатда бўлса, ўша норасида бир кун келиб жуда ақлли, одобли инсон бўлиб вояга етиши мумкин. Аммо носоғлом муҳитдаги болага атрофидагилари ҳам ёмон назар билан қарашса, "Ўшанинг зурриёди" дея камситишса, у бир умр аламзада бўлиб, ўзини ўнглаёлмай яшайди.

Халқимизда бир гўзал нақл бор. Яъни, "Бир болага етти маҳалла ота-она" дейишади. Шундай экан, Ватаннинг эртаси бўлган болаларимизни меҳрга зориқтирмай, қаттиққўллик ва ҳушёрлик билан тарбияламоғимиз лозим.

— Тўғри, тарбияда майда иш йўқ. Айниқса, ўсмирлар тарбияси алоҳида эътибор талаб этади, назаримда. Бу борадаги фикрингиз қандай?

— Биласизми, инсон касбини, ҳунарини, ҳатто қиёфасини-ю, феъл-атворини-да ўзгартириши мумкин. Аммо, Аллоҳ берган бахт — ота-оналик рутбасидан воз кеча олмайди. Ҳатто мурғак гўдагини ташлаб кетган тақдирда ҳам унинг пешонасидаги ота ёки оналик номи ўчмайди. Шу боис мен ота-оналик мавқеини энг гўзал санъат, деб ҳисоблайман. Фарзанд эса табиатнинг бебаҳо мўъжизасидир. Ота-онадан уни бекаму-кўст ўстиришда санъаткорона юксак маҳорат талаб этилади. Айниқса, ўсмирлар бамисоли кулолнинг қўлидаги лойдир. Ундан энг гўзал кўза ясаш ёки яроқсиз идишга айлантириш ота-онанинг ақл-заковатига боғлиқ. Айни шу даврда улардан болаларига янада эътиборлироқ бўлиш, кундалик ҳаётини назорат қилиш талаб этилади. Баъзи ота-оналар фарзандларидан дарс тайёрлашни талаб қилишади-ю, унинг қай аҳволда китоб мутолаа қилаётганини кузатишмайди. Ўзим гувоҳ бўлган бир мисол: яқинда танишимнинг уйига меҳмон бўлиб бордик. Ундан ўғли қаердалигини сўрасам, дарс тайёрлаётганини айтди. Секин бориб ўғлининг хонасига мўралаб, не кўз билан кўрайки, бояги болакай қулоғида телефон эшитгичи билан бошини ликиллатиб-ликиллатиб, "замонавий қўшиқ"ларни эшитаяпти-ю, китобга тикилиб ўтирибди. Балки бу ҳам дарс тайёрлашнинг янги усулидир. Яна ким билсин...

— Оилавий тарбия, аввало, ота-онанинг ўзини ўзи тарбиялаши бўлса керак, назаримда. Чунки инсон тарбия мезонларини қайси ўлчамда кўрса, фарзандига ҳам ана шундай йўл-йўриқ ўргатади. Шундай эмасми?

— Фикрингизни эшитиб, бир воқеа эсимга тушди. Бундан анча йиллар аввал йўлим тушиб, қариялар уйига бордим. Пештоқига "Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигига қарашли республика уруш ва меҳнат фахрийлари пансионати" деб ёзилган шинамгина боққа кирдим-да, касбий қизиқишим кучлилик қилиб, ўриндиқларда суҳбатлашиб ўтирган кексалар билан мулоқотда бўлдим. Улар билан гаплаша туриб, "Болаларимиз — бизнинг кексалигимиз. Яхши тарбия — бизнинг яхши кексалигимиз, ёмон тарбия — бўлғуси ғамаламларимиз, кўз ёшларимиз, бошқа одамлар олдидаги, бутун мамлакат олдидаги айбимиздир", деган фикрнинг нақадар тўғрилигини англаб етдим. Чунки мен ҳамсуҳбат бўлган кексаларнинг аксарияти фарзанд тарбиясида хатоликка йўл қўйганини афсус ва надомат билан тилга олишди.

Шу боис ота-оналар билан бўладиган учрашувларимиз, мулоқотларимизда қайта-қайта бир гапни такрорлайверамиз: "Фарзандларимиз тарбиясига янада масъулиятлироқ бўлайлик. Зотан, бизнинг эртанги тақдиримиз уларнинг тарбиясига боғлиқ".

Ситора ТОЖИДДИНОВА
суҳбатлашди

ТАФАККУР

Ватандан ташқарида бахт йўқ

Ватан тарқин бир нафас айлама,
Яна ранжи ғурбат ҳавас айлама.

А. НАВОИЙ

Ким ўз юртини севмаса, у ҳеч нимани сева олмайди.

Ж. БАЙРОН

Кимки умумий фалокат дақиқаларида Ватан халоскорлигидан бошқа бирон хаёлга борса, озод давлатда яшашга ҳақли эмас.

Ф. КЛИНГЕР

Саховатнинг энг буюк жасурликлари Ватанга муҳаббат туфайли юзага келган.

Ж.РУССО

Ватанпарварлик — бу кишини бахтиёрият ҳақидаги ғоялар билан улғайтирадиган мактабдир.

М.САЛТИКОВ-ШЕДРИН

Ким бўлишидан қатъи назар, унинг ватанпарварлиги сўзи билан эмас, иши билан исбот қилинади.

В.БЕЛИНСКИЙ

Инсон учун Ватан олдидаги бурч муқадласдир.

В.СУХОМЛИНСКИЙ

Ватанга нафи тегмай яшалган ҳар кун,
Инсон ҳаётида қолур бемазмун.

М. САЛМОН

Бизга ота-оналар, болалар, яқинлар қимматлидирлар, лекин муҳаббат бобидаги барча тасаввурларимиз биргина «Ватан» отли сўзда мужассамлашгандир.

ЦИЦЕРОН

Маърифатли халқларнинг ҳақиқий жасорати Ватан озодлиги йўлида қурбон бўлишга ҳозир эканликларида акс этади.

Г. ГЕГЕЛЬ

Л.РАҲИМЖОНОВА тўплади

СПОРТ

НАВБАТДАГИ МЕДАЛЛАР

Сингапурда ўсмирлар ўртасида ўтказилаётган I Олимпия ўйинларида эркин кураш бўйича 76 килограмм вазн тоифасида гиламга чиққан ҳамюртимиз Диёрбек Эргашев жамоадошлари – Нурбек Хаққулов, Руслан Комилов ва Нилуфар Гадоеванинг муваффақиятли одимларини давом эттириб, шоҳсупанинг учинчи поғонасига кўтарилди.

Диёрбек гуруҳ босқичидаги уч баҳсдан иккитасида беларуслик Александр Хуштюн ва канадалик Вебб Далтонни мағлубиятга учратди. Учинчи ўрин учун бўлган ҳал қилувчи учрашувда мисрлик Али Амирдан 3:0 ҳисобида устун келган ҳамюртимиз бронза медални қўлга киритди.

Шунингдек, мазкур мусобақада иштирок этаётган истеъдодли дзюдочимиз Мансур Мўминхўжаев ҳам медалга сазовор бўлди. Вазни 55 килограммгача бўлган дзюдочилар беллашувида Фахария Такидин (Комор ороллари) ҳамда Субаш Ядавни (Ҳиндистон) енган 17 ёшли ҳамюртимиз финалда рақибига кичик ҳисобда имкониятни бой берди ва Олимпиаданинг кумуш медали билан тақдирланди.

НИКОЛАЙ ВАЛУЕВ ЖАРРОҲЛИК СТОЛИГА ЁТҚИЗИЛАДИ

Россиялик оғир вазн тоифасидаги боксчи Николай Валуевнинг чап елкаси ва ўнг қўлининг бўғини яқин кунларда операция қилинади. Бу ҳақда Германиянинг Bild am Sonntag газетасида спортчининг шифокори Вальтер Вагнер маълум қилган.

Шифокорнинг айтишича, Валуевнинг бўғин ва суяклари жиддий зўриққан. Агар жарроҳлик амалиёти ўтказиладиган бўлса, боксчи ярим йил машғулотларда қатнаша олмайди. Бундан ташқари, Николай Валуев спортдаги фаолиятини якунлаши ҳам мумкин.

Боксчининг ўзи эса саломатлигини тиклаб, яна бир неча йил бокс билан шуғулланишдан умидвор.

Ўттиз етти ёшли Николай Валуев шу пайтгача 52 учрашувда рингга чиқиб, уларнинг 50 тасида ғалаба қозонган. Шунингдек, у боксниг WBA йўналиши бўйича ўта оғир вазн тоифасида икки марта камар соҳиби бўлган. Николай Валуев ўзининг сўнгги жанггини 2009 йилда британиялик Дэвид Хэйга қарши ўтказган эди.

8 ТА ГОЛ МУАЛЛИФИ

Футбол бўйича Голландия иккинчи дивизионининг иккинчи тур учрашувида «Спарти» клуби ўйинчиси Йохан Воскамп «Алмере Сити» жамоасига қарши кечган ўйинда рақиб дарвозасига 8 та тўп киритишга эришди. Мазкур ўйинда якуний ҳисоб «Спарти» фойдасига 12:1 кўринишида ҳал бўлди.

Шу кунгача битта ўйинда профессионал футболчилар орасида энг кўп гол урган спортчи Стефан Станис ҳисобланади. У 1942 йил 13 декабрда Франция кубоги доирасида «Расинг клуб де Ланс» ва «Обри-Астюрье» жамоалари ўйинида 16 та гол урган эди.

ЭНГ СЕРДАРОМАД СПОРТЧИЛАР

Американинг Forbes журнали россиялик теннисчи Мария Шараповани ўтган йилнинг энг кўп даромад олган спортчиси, деб эълон қилди. Мутахассислар унинг бир йиллик фойдасини 24,5 млн. доллар миқдорида баҳолаган. Эътиборли томони, теннисчи жами йиллик фойдасининг 1 млн. долларини теннис кортларида ишлаган бўлса, қолган 23,5 млн. долларни ҳомийлик ва реклама шартномаларидан топган.

Журналда эълон қилинган 10 нафар спортчининг 2009 йил июнидан 2010 йилнинг июнига қадар топган даромади ҳисобланган.

Forbes журналининг маълумотига кўра йилнинг энг сердаромад спортчилари қуйидагилар: Мария Шарапова (теннис) — $24,5 млн., Серена Уильямс (теннис) — $20.2 млн.; Винус Уильямс (теннис) — $15.4 млн.; Данника Патрик (авто пойгачи) — $12 млн.; Ким Ён А (фигурали учиш) — $9,7 млн.; Анника Соренстам (гольф) — $8 млн.; Ана Иванович (теннис) — $7,2 млн.; Елена Янкович (теннис) — $5,3 млн.; Паула Кример (гольф) — $5,2 млн.; Лорена Охоа (гольф) — $5 млн.

Азим РЎЗИЕВ тайёрлади

"O`ZGEOBURG`UNEFTEGAZ"
акциядорлик компанияси жамоаси ҳамда
"O`ZGEOBURG`UNEFTEGAZ" АК
ижроия-аппарати
бошланғич касаба уюшма қўмитаси
мамлакатимиз аҳлини ҳамда нефть
ва газ соҳаси меҳнаткашларини,
касаба уюшма аъзоларини
Ўзбекистон Республикаси
мустақиллигининг
19 йиллиги байрами билан
самимий муборакбод этади.

Халқимизга тинчлик-осойишталик,
соғлик-омонлик, фаровонлик ва бахт-саодат тилаймиз.
Истиқлол шодиёналари ҳар бир хонадонга
қувонч ва шодлик олиб келсин!

HURRIYAT
MUSTAQIL GAZETA

Муассис: Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси

Газета Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 034-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими — А-2. ISSN 2010-7528

Индекс: якка обуначилар ва ташкилотлар учун — 233

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Зафар САИДОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Хуршид ДЎСТМУҲАММАД, Азамат ЗИЁ, Наим КАРИМОВ, Тўлан НИЗОМ, Абдуқаҳҳор ИБРОҲИМОВ, Шерзод ҒУЛОМОВ

Таҳририятга келган хатларга ёзма жавоб қайтарилади.

Таҳририят манзили: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
e-mail: hurriyat@doda.uz
Телефонлар: 236-53-31, 236-56-38, 236-53-38, 236-75-15, 233-67-51
Реклама ва маркетинг бўлими: 236-55-13 Тел-факс: 233-36-02.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Қорақалпоғистон Республикаси — 8-361-505-19-11
Андижон — 8-374-250-90-39
Бухоро — 8-365-592-85-02
Самарқанд — 8-366-233-62-12
Тошкент — 8-370-383-97-53
Қашқадарё — 8-375-310-17-73
Сирдарё — 8-372-366-99-21
Сурхондарё — 8-376-370-12-01
Фарғона — 8-373-225-80-58
Хоразм — 8-362-224-73-33

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Манзил: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи: Иноможон АБДИЕВ

Топшириш вақти — 21.00
Топширилди — 01.45

® — тижорат белгиси.

Адади: 9727 Буюртма — Г-726 12